

www.turkishstudies.net/religion

Turkish Studies - Comparative Religious Studies

eISSN: 2667-5544
Review Article / Derleme Makale

ANKARA SCIENCE
UNIVERSITY

Sychopathological Consequences Of Childhood Sexual Abuse And Psychosocial Approaches

Çocukluk Çağı Cinsel İstismarının Psikopatolojik Sonuçları ve Psikososyal Yaklaşımlar

Esin Tüccar*

Abstract: Today, child abuse, and particularly child sexual abuse receives significant attention in the media and society. Children may face numerous psychological and social risks as a result of sexual abuse. This study highlights that exposure to sexual abuse during childhood increases the likelihood of developing various psychopathological disorders. A relationship has been identified between childhood sexual abuse and certain psychopathological disorders. These disorders include personality disorders, eating disorders, mood disorders, sexual dysfunction, gender identity confusion, psychosis and posttraumatic stress disorder. By highlighting the risks associated with child sexual abuse, this study aims to guide future supportive and developmental research in this field by explaining the importance of psychosocial theories and the differences in approaches. This study examines theories such as attachment, social learning, psychoanalytic and ecological systems. The article examines child sexual abuse through a literature review, drawing on various studies and considering both theoretical frameworks and psychopathological effects.

The literature review utilized the Google Scholar, Dergipark, MEDLINE, and PsycNET databases. In accordance with the study's objective, articles related to child abuse and its theories were first reviewed, followed by an examination of articles addressing the psychosocial risk factors associated with child sexual abuse and the psychopathological effects caused by such abuse. Relevant books, studies, and reports were reviewed and included in the research. This review study demonstrated that being a victim of sexual abuse in childhood can lead to greater psychopathological effects in adulthood. This study emphasizes the importance of raising awareness about sexual abuse and highlights the necessity of protecting children from sexual abuse. While sexual abuse poses a risk to an individual's psychological well-being, it can also lead to social challenges, including difficulties in social life, relationships, and the family system, as well as concerns about family formation due to sexual identity confusion and resistance to family life. In studies on sexual abuse involving children, it is essential to develop and disseminate comprehensive approaches, such as psychosocial, ecological, and systems-based approaches, along with protective, preventive, supportive, and rehabilitative interventions.

Keywords: Social Work, Child Abuse, Psychopathological Outcomes, Psychosocial Approaches, Comprehensive Approach

Öz: Günümüzde çocuk istismarı ve özellikle çocuk cinsel istismarı medyada ve toplumda yer bulmaktadır. Çocuklar cinsel istismar ile psikolojik ve sosyal birçok risk ile karşılaşabilmektedirler. Bu çalışmada, çocukluk

* Asst. Prof. Dr., İstanbul Medeniyet University, Faculty of Health Sciences, Department of Social Work
Dr. Öğr. Üyesi., İstanbul Medeniyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-8349-6042>

esintuccar@medeniyet.edu.tr

Cite as/ Atıf: Tüccar, E. (2026). Sychopathological consequences of childhood sexual abuse and psychosocial approaches / Çocukluk çağı cinsel istismarının psikopatolojik sonuçları ve psikososyal yaklaşımlar. *Turkish Studies-Comparative Religious Studies*, 21(Ö1), 3037-3081. [Special Issues Dedicated to Prof. Dr. Mahmut Özer]. Ankara Bilim University Publications. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.88297>

Received/Geliş: 11 November/Kasım 2025

Accepted/Kabul: 15 September/Eylül 2026

Published/Yayın: 20 September/Eylül 2026

Checked by plagiarism software

döneminde cinsel istismara uğramanın çeşitli psikopatolojik sorunlara maruz kalma oranını artırdığını vurgulamaktır. Çocukluk döneminde yaşanan cinsel istismar ile bazı psikopatolojik bozukluklar arasında ilişki bulunmuştur. Bu psikopatolojik bozukluklar arasında kişilik bozuklukları, yeme bozuklukları, duyu durum bozuklukları, cinsel işlev bozuklukları ve cinsel kimlik karmaşaları, psikoz ve travma sonrası stres bozukluğu gibi çeşitli bozukluklardır. Çocuk cinsel istismarına yönelik riskler vurgulanarak bu alanda geliştirilecek çalışmalarda psikososyal kuramların önemi ve yaklaşım farkı açıklanarak bu alanda yapılacak destekleyici ve geliştirici çalışmalara yol gösterici olmak amaçlanmaktadır. Bu çalışmada bu yaklaşımlardan; bağlanma, sosyal öğrenme, psikanalitik, ekolojik sistemler gibi teoriler ele alınmıştır.

Makalede, çocuk cinsel istismarı hem teoriler hem de psikopatolojik etkiler ışığında çeşitli çalışmalarla literatür taraması yöntemi ile incelenmiştir. Literatür taramasında Google Scholar, Dergipark, MEDLINE ve PsycNET veri tabanları kullanılmıştır. Araştırmanın amacı gereği önce çocuk istismarı ve teorileri ile ilgili makaleler taranmış, daha sonra ise çocuk cinsel istismarının getirdiği psikososyal risk faktörleri ve cinsel istismarın sebep olduğu psikopatolojik etkiler ile ilgili makaleler incelenmiştir. Uygun görülen kitaplar, araştırmalar ve raporlar incelenerek araştırmaya dahil edilmiştir. Bu derleme çalışma ile çocuklarda cinsel istismar mağduru olmanın yetişkinlikte psikopatolojik etkilerinin daha fazla olabildiğini göstermiştir. Bu çalışma ile cinsel istismara karşı farkındalığın önemi vurgulanmakta ve çocukları cinsel istismardan korumanın gerekliliği anlatılmaktadır. Cinsel istismar bireyin yaşamında psikolojik sağlığına risk oluştururken aynı zamanda sosyal olarak sosyal hayatına, ilişkilerine, aile sistemine hatta cinsel kimlik karmaşası ile aile kurma kaygısına ve aile yaşamına karşı dirence neden olabilmektedir. Çocuklarla yapılacak cinsel istismar çalışmalarında psikososyal yaklaşımlardan, ekolojik ve sistem yaklaşımı gibi bütüncül çalışmalar ile koruyucu, önleyici, destekleyici, iyileştirici çalışmaların geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Hizmet, Çocuk İstismarı, Psikopatolojik Sonuçlar, Psikososyal Yaklaşımlar, Bütüncül Yaklaşım

Structured Abstract:

Child abuse and especially child sexual abuse is receiving a lot of attention on media and society in today's world. Child abuse has long been a problem in society, ranging back as far as the humanity itself, but has been neglected after the traumas of World War 1 and 2. However, child abuse started getting recognition again in 1950s and 1960s, meanwhile child sexual abuse started to draw attention with the rise of feminist groups in 1970s. Nowadays, there are laws and nongovernmental organizations working against child abuse, both in Turkey and internationally. Children can face many psychological and social risks due to sexual abuse. Different psychosocial approaches were developed to better understand the risks using already established psychological theories, such as Attachment Theory, Social Learning Theory, Psychoanalytical Theory and Ecological Systems Theory and Systems Theory. Children can be prone to be victims of child sexual abuse because of factors like sex, age, appearance, self confidence, family and emotional availability. In this article, a literature search was conducted about child sexual abuse, in consideration of the psychosocial approaches mentioned and psychopatologic effect on children.

The methodology of this study involved a literature review using the Google Scholar, Dergipark, MEDLINE, and PsycNET databases. In line with the article's objective, the review first examined articles on child abuse and related theories, followed by articles addressing the psychosocial risks and psychopathological effects of child sexual abuse. Relevant books, research studies, and reports were also included in this article.

In conclusion and discussion, this study has highlighted various approaches that explain child abuse from different perspectives. According to attachment theory research, most perpetrators of child sexual abuse exhibit an insecure attachment style. Furthermore, it is common for children who have been subjected to child sexual abuse to develop insecure attachment styles. Children with secure attachment style cope with sexual abuse better than children with insecure attachment styles. Exploring child sexual abuse in scope of social learning theory reveals that people that have been subject to abuse in their childhood see violence as more acceptable and are more inclined to commit crime or abuse in their future. It can be said that being subject to sexual abuse in childhood makes children model the behavior according to Social Learning Theory. When child sexual abuse is observed from a psychoanalytical perspective, it is seen that people that have been subject to child sexual abuse has problems in their ego development. Superego development is also problematic, especially in boys. The symptoms usually show sexual problems such as being uninterested or being distant to sexual activity. Looking at child sexual abuse from the Ecological Systems theory perspective reveals that microsystems are important for children that have been sexually abused to conceive and tell it to their families. Problems in microsystems might make the children withdrawn about the abuse, or make them hesitant telling it to the families. Looking into child sexual abuse from the systems theory, child abuse is evaluated as something wholistic, but has also some problematic approaches to it.

Being a victim of child sexual abuse also increases the possibility to be exposed to various psychosocial problems like personality disorders, eating disorders, mood disorders, sexual dysfunctions, psychosis and PTSD. The fact that certain disorders are much less common in people who have not been victims of childhood sexual abuse highlights the importance of awareness about sexual abuse and the necessity of protecting children from it. After the recent developments in modern life, the protection of children has become increasingly important. Problematic experiences in childhood continue through a person's whole life. To reduce child sexual abuse is important also because of this problem. It is now very important to develop a holistic approach consisting of multidisciplinary work. Children should be educated about child abuse and neglect starting as early as preschool. Child abuse programs should help children to be more active and increase their skills in different areas such as home and school. It is also important to educate others who are responsible for children about child abuse and neglect. One of the most important topics to educate children is privacy. Privacy helps children to understand their physical needs and to protect themselves. It is also important for them to understand their boundaries. In conclusion, child sexual abuse is a very important topic, and was examined by different psychological approaches. Children after child sexual abuse can be subject to different psychosocial problems. In order to protect children from child sexual abuse, new holistic approaches should be developed.

Keywords: Social Work, Child Abuse, Psychopatologic Effects, Psychosocial Approaches, Holistic Approach.

الملخص المنظم:

المقدمة وهدف الدراسة

يحظى إساءة معاملة الأطفال، ولا سيما الاعتداء الجنسي على الأطفال، باهتمام متزايد في وسائل الإعلام والأوساط المجتمعية في العالم المعاصر. ورغم أن إساءة معاملة الأطفال تُعد ظاهرة اجتماعية ضاربة في القدم تمتد جذورها إلى بدايات التاريخ الإنساني، فإنها أُهملت إلى حدٍ كبير في أعقاب الصدمات التي خلفتها الحربان العالميتان الأولى والثانية. ومع ذلك، عادت هذه القضية إلى دائرة الاهتمام العلمي والمجتمعي خلال خمسينيات وستينيات القرن العشرين، بينما بدأ الاعتداء الجنسي على الأطفال يستقطب اهتماماً متزايداً مع صعود الحركات النسوية في سبعينيات القرن الماضي. وفي الوقت الراهن، توجد تشريعات وطنية ومنظمات غير حكومية، في تركيا وعلى الصعيد الدولي، تُعنى بمكافحة إساءة معاملة الأطفال والحد من آثارها. ويتعرض الأطفال ضحايا الاعتداء الجنسي إلى طيف واسع من المخاطر النفسية والاجتماعية وقد طُوِّرت مقاربات نفسية-اجتماعية متعددة لفهم هذه المخاطر استناداً إلى نظريات نفسية راسخة، من بينها **نظرية التعلق**، و**نظرية التعلم الاجتماعي**، و**نظرية التحليل النفسي**، و**نظرية النظم البيئية**، و**نظرية الانساق**. كما قد تزيد بعض العوامل، مثل الجنس، والعمر، والمظهر واللقمة بالفلس، والبنية الأسرية، ومستوى التوافر الانفعالي، من قابلية الأطفال للتعرض للاعتداء الجنسي. وانطلاقاً من ذلك، يهدف هذا المقال إلى استعراض الأدبيات العلمية المتعلقة بالاعتداء الجنسي على الأطفال في ضوء هذه المقاربات النفسية-الاجتماعية، مع التركيز على آثاره السيكوباتولوجية في الأطفال.

المنهجية:

Google Scholar وDergiPark اعتمدت هذه الدراسة على منهج المراجعة المنهجية للأدبيات العلمية، من خلال البحث في قواعد البيانات وانسجاماً مع هدف الدراسة، جرى أولاً تحليل الدراسات التي تناولت إساءة معاملة الأطفال والنظريات ذات **PsycNET** و**MEDLINE** والصلة، ثم مراجعة الأبحاث التي ركزت على المخاطر النفسية-الاجتماعية والآثار السيكوباتولوجية المترتبة على الاعتداء الجنسي على الأطفال كما أدرجت الكتب العلمية، والدراسات البحثية، والتقارير ذات الصلة ضمن المادة العلمية المعتمدة في هذه الدراسة

النتائج والمناقشة:

أظهرت نتائج الدراسة أنَّ المقاربات النفسية المختلفة تقسّر ظاهرة إساءة معاملة الأطفال من زوايا نظرية متباينة ومتكاملة. ووفقاً لنتائج البحوث المستندة إلى **نظرية التعلّق**، فإنَّ غالبية مرتكبي الاعتداء الجنسي على الأطفال يتسمون بأنماط تعلّق غير آمنة، كما أنَّ الأطفال الذين يتعرضون للاعتداء الجنسي يطوّرون في كثير من الأحيان أنماط تعلّق غير آمنة. وفي المقابل، يتمتع الأطفال ذوو التعلّق الآمن بقدرة أفضل على التكيف مع آثار الاعتداء الجنسي مقارنةً بأقرانهم ذوي أنماط التعلّق غير الآمنة.

ومن منظور **نظرية التعلّم الاجتماعي**، يتبيّن أنّ الأفراد الذين تعرّضوا للإساءة في مرحلة الطفولة يميلون إلى تقبّل العنف بوصفه سلوكاً أكثر مشروعية، كما ترتفع لديهم احتمالات الانخراط في السلوك الإجرامي أو ممارسة الإساءة مستقبلاً. ووفقاً لهذه النظرية، يمكن اعتبار التعلّم الاجتماعي في الطفولة عاملاً يسهم في تشكيل أنماط سلوكية قائمة على المحاكاة والتعلّم بالملاحظة.

أما من منظور **نظرية التحليل النفسي**، فتشير النتائج إلى أنّ ضحايا الاعتداء الجنسي في الطفولة يعانون من اضطرابات في نمو الأنا، إضافةً إلى مشكلات في تطوّر الأنا الأعلى، ولا سيّما لدى الذكور. وغالباً ما تتعكس هذه الاضطرابات في صورة مشكلات جنسية، مثل ضعف الاهتمام بالنشاط الجنسي أو النفور منه

تؤدي دوراً محورياً في تمكين الطفل من إدراك واقعة (Microsystems) ومن خلال نظرية النظم البيئية، يتضح أنّ النظم الدقيقة المعتدّة والإفصاح عنها لأسرته. وقد تؤدي الاضطرابات داخل هذه النظم إلى إحجام الطفل عن الكشف عن الاعتداء أو تردده في إبلاغ أفراد أسرته بما تعرّض له.

أما وفق **نظرية الانساق**، فيُنظر إلى إساءة معاملة الأطفال بوصفها ظاهرة كلية تتطلب تفسيراً شاملاً يأخذ في الاعتبار التفاعلات المتبادلة بين مختلف مكونات النسق، مع الإشارة إلى وجود بعض الإشكاليات النظرية والمنهجية المرتبطة بهذا المنظور.

كما بينت الدراسة أنَّ التعرُّض للاعتداء الجنسي في الطفولة يزيد من احتمالية الإصابة بمجموعة واسعة من الاضطرابات النفسية، والاجتماعية، بما في ذلك اضطرابات الشخصية، واضطرابات الأكل، واضطرابات المزاج، والاختلالات الوظيفية الجنسية، والذهان كما أن انخفاض معدلات هذه الاضطرابات لدى الأفراد الذين لم يتعرضوا للاعتداء الجنسي في (PTSD) واضطراب الكرب التالي للصدمة طفولتهم يؤكد أهمية تعزيز الوعي المجتمعي بهذه الظاهرة، وضرورة توفير آليات فعالة لحماية الأطفال منها

الاستنتاجات والتوصيات:

تؤكد هذه الدراسة أنّ حماية الأطفال أصبحت أكثر أهمية في ظل التحولات المتسارعة التي يشهدها العالم المعاصر، إذ إن الخبرات السلبية التي يمر بها الطفل تستمر آثارها طوال مراحل حياته اللاحقة. ومن ثم، فإن الحدّ من الاعتداء الجنسي على الأطفال يمثل ضرورة ملحة للوقاية من تداعياته النفسية والاجتماعية بعيدة المدى. وفي هذا السياق، تبرز الحاجة إلى تطوير مقاربة شمولية متعددة التخصصات تستند إلى التعاون بين مختلف التخصصات والمؤسسات المعنية

كما توصي الدراسة بضرورة إدراج برامج التوعية بإساءة معاملة الأطفال وإهمالهم ابتداءً من مرحلة التعليم قبل المدرسي، مع تصميم برامج وقائية تعزّز فاعلية الأطفال وتنمي مهاراتهم في البيئتين المنزلية والمدرسية. ومن الأهمية بمكان أيضاً تنقيف جميع الأشخاص المسؤولين عن رعاية الأطفال بشأن قضايا الإساءة والإهمال. ويُعَدّ تعليم الأطفال مفهوم **الخصوصية الجسدية** من أكثر الموضوعات أهمية، لما له من دور في مساعدتهم على إدراك احتياجاتهم الجسدية، وفهم حدودهم الشخصية، وتعزيز قدرتهم على حماية أنفسهم من الانتهاكات

وختاماً، يتضح أنَّ الاعتداء الجنسي على الأطفال يمثل قضية بالغة الخطورة تناولتها اتجاهات نفسية متعددة، وأن الأطفال الذين يتعرضون له يواجهون طيفاً واسعاً من المشكلات النفسية والاجتماعية. ولذلك، فإن تطوير مقاربات وقائية وعلاجية شمولية ومتكاملة يُعدّ ضرورة أساسية لتعزيز حماية الأطفال والحد من هذه الظاهرة.

الكلمات المفتاحية: الخدمة الاجتماعية، إساءة معاملة الأطفال، الآثار السيكوباتولوجية، المقاربات النفسية-الاجتماعية، المقاربة: الشمولية.

Résumé Structuré:

Introduction et objectif de l'étude:

La maltraitance des enfants, et plus particulièrement les **abus sexuels commis sur les enfants**, constitue aujourd'hui une problématique bénéficiant d'une attention croissante dans les médias et au sein de la société. Bien que la maltraitance infantile soit un phénomène ancien, dont les origines remontent à l'histoire même de l'humanité, elle est demeurée largement négligée à la suite des traumatismes engendrés par les Première et Seconde Guerres mondiales. Cette problématique a toutefois retrouvé une visibilité scientifique et sociétale dans les années 1950 et 1960, tandis que les abus sexuels sur les enfants ont suscité un intérêt accru avec l'essor des mouvements féministes dans les années 1970. Aujourd'hui, tant en Turquie qu'à l'échelle internationale, des dispositions législatives ainsi que de nombreuses organisations non gouvernementales œuvrent à la prévention et à la lutte contre la maltraitance des enfants. Les enfants victimes d'abus sexuels sont exposés à de multiples risques psychologiques et psychosociaux. Afin de mieux comprendre ces risques, différentes approches psychosociales fondées sur des cadres théoriques établis ont été développées, notamment la **théorie de l'attachement**, la **théorie de l'apprentissage social**, la **théorie psychanalytique**, la **théorie des systèmes écologiques** et la **théorie des systèmes**. En outre, certains facteurs, tels que le sexe, l'âge, l'apparence physique, le niveau de confiance en soi, le contexte familial et la disponibilité émotionnelle, peuvent accroître la vulnérabilité des enfants face aux abus sexuels. Dans cette perspective, le présent article vise à examiner la littérature scientifique consacrée aux abus sexuels sur les enfants à la lumière de ces approches psychosociales, tout en analysant leurs conséquences sychoopathologiques.

Méthodologie:

Cette étude repose sur une revue de littérature réalisée à partir des bases de données **Google Scholar**, **DergiPark**, **MEDLINE** et **PsycNET**. Conformément à l'objectif de l'étude, les publications relatives à la maltraitance des enfants et aux cadres théoriques associés ont d'abord été examinées, avant d'analyser les travaux portant sur les risques psychosociaux et les effets sychoopathologiques des abus sexuels commis sur les enfants. Des ouvrages scientifiques, des recherches empiriques ainsi que des rapports spécialisés ont également été intégrés au corpus documentaire.

Résultats et discussion:

Les résultats mettent en évidence que les différentes approches théoriques expliquent la maltraitance des enfants selon des perspectives complémentaires. Les recherches fondées sur la **théorie de l'attachement** montrent que la majorité des auteurs d'abus sexuels présentent un style d'attachement insécure. De même, les enfants victimes d'abus sexuels développent fréquemment un attachement insécure. À l'inverse, les enfants bénéficiant d'un attachement sécurisant manifestent une meilleure capacité d'adaptation aux conséquences des abus sexuels que ceux présentant un attachement insécure.

L'analyse de cette problématique à travers la **théorie de l'apprentissage social** révèle que les personnes ayant subi des violences durant leur enfance tendent davantage à considérer la violence comme un comportement acceptable et présentent une probabilité plus élevée d'adopter ultérieurement des comportements criminels ou abusifs. Selon cette perspective, l'exposition précoce aux abus sexuels conduit les enfants à intérioriser et à reproduire les comportements observés par des mécanismes de modélisation sociale.

Du point de vue de la **théorie psychanalytique**, les victimes d'abus sexuels durant l'enfance présentent fréquemment des perturbations dans le développement du moi (ego). Le développement du surmoi apparaît également compromis, notamment chez les garçons. Ces difficultés se traduisent souvent par des dysfonctionnements de la sphère sexuelle, tels qu'une diminution de l'intérêt pour l'activité sexuelle ou une prise de distance à son égard.

L'approche fondée sur la **théorie des systèmes écologiques** souligne l'importance des microsystèmes dans la capacité des enfants victimes d'abus sexuels à reconnaître les faits et à les révéler à leur entourage familial. Les dysfonctionnements au sein de ces microsystèmes peuvent conduire les enfants à se replier sur eux-mêmes ou à hésiter à divulguer les abus subis.

Enfin, selon la **théorie des systèmes**, la maltraitance des enfants est appréhendée comme un phénomène global nécessitant une analyse holistique des interactions entre les différents sous-systèmes, bien que cette approche présente également certaines limites conceptuelles et méthodologiques.

Les résultats montrent également que les victimes d'abus sexuels durant l'enfance présentent un risque accru de développer diverses difficultés psychosociales et psychopathologiques, notamment des troubles de la personnalité, des troubles du comportement alimentaire, des troubles de l'humeur, des dysfonctions sexuelles, des troubles psychotiques ainsi qu'un **état de stress post-traumatique (ESPT)**. La faible prévalence de ces troubles chez les individus n'ayant pas subi d'abus sexuels durant leur enfance met en évidence l'importance de renforcer la sensibilisation à cette problématique et de développer des stratégies efficaces de protection de l'enfance.

Conclusions et recommandations:

Cette étude souligne que, dans le contexte des transformations contemporaines, la protection des enfants constitue une priorité majeure, les expériences traumatiques vécues durant l'enfance produisant des effets durables tout au long de la vie. La prévention des abus sexuels sur les enfants revêt ainsi une importance fondamentale afin de limiter leurs conséquences psychologiques et psychosociales à long terme. Dans cette perspective, il apparaît indispensable de développer une approche holistique reposant sur une collaboration multidisciplinaire.

L'étude recommande également la mise en œuvre de programmes d'éducation à la prévention de la maltraitance et de la négligence dès l'enseignement préscolaire. Ces programmes devraient favoriser le développement des compétences des enfants, renforcer leur autonomie et améliorer leur capacité à faire face aux situations à risque, tant dans le cadre familial que scolaire. Il est par ailleurs essentiel de former les parents, les enseignants ainsi que l'ensemble des professionnels responsables de l'accompagnement des enfants aux problématiques liées à la maltraitance et à la négligence.

L'un des axes éducatifs les plus importants concerne l'apprentissage du respect de **l'intimité corporelle**, lequel permet aux enfants de mieux comprendre leurs besoins physiques, de reconnaître leurs limites personnelles et de renforcer leurs capacités d'autoprotection face aux situations d'abus.

En conclusion, les abus sexuels commis sur les enfants constituent une problématique majeure qui peut être appréhendée à travers différentes perspectives psychologiques complémentaires. Les enfants victimes de tels abus sont exposés à de nombreuses difficultés psychosociales et psychopathologiques. Par conséquent, il est indispensable de développer de nouvelles approches holistiques, préventives et interdisciplinaires afin de renforcer la protection des enfants contre les abus sexuels.

Mots-clés: Travail social; maltraitance des enfants; effets psychopathologiques; approches psychosociales; approche holistique.

Resumen Estructurado:

Introducción y objetivo del estudio:

El maltrato infantil, y en particular el **abuso sexual infantil**, constituye en la actualidad una problemática que recibe una atención creciente tanto en los medios de comunicación como en la sociedad. Aunque el maltrato infantil representa un fenómeno social cuya existencia se remonta a los orígenes de la humanidad, permaneció ampliamente desatendido tras los profundos traumas ocasionados por la Primera y la Segunda Guerra Mundial. No obstante, esta problemática volvió a adquirir reconocimiento científico y social durante las décadas de 1950 y 1960, mientras que el abuso sexual infantil comenzó a atraer un interés considerable con el auge de los movimientos feministas en la década de 1970. En la actualidad, tanto en Turquía como a escala internacional, existen marcos legislativos y organizaciones no gubernamentales dedicados a la prevención y la lucha contra el maltrato infantil. Los niños víctimas de abuso sexual pueden enfrentarse a

múltiples riesgos psicológicos y psicosociales. Con el propósito de comprender mejor dichos riesgos, se han desarrollado diversos enfoques psicosociales sustentados en teorías psicológicas consolidadas, entre ellas la **Teoría del Apego**, la **Teoría del Aprendizaje Social**, la **Teoría Psicoanalítica**, la **Teoría de los Sistemas Ecológicos** y la **Teoría General de Sistemas**. Asimismo, determinados factores, como el sexo, la edad, la apariencia física, la autoestima, el entorno familiar y la disponibilidad emocional, pueden incrementar la vulnerabilidad de los niños frente al abuso sexual. En este contexto, el presente estudio tiene como objetivo revisar la literatura científica relativa al abuso sexual infantil desde la perspectiva de los enfoques psicosociales mencionados, prestando especial atención a sus efectos psicopatológicos en la población infantil.

Metodología:

La investigación se desarrolló mediante una revisión de la literatura científica utilizando las bases de datos **Google Scholar**, **DergiPark**, **MEDLINE** y **PsycNET**. En consonancia con el objetivo del estudio, se examinaron en primer lugar los trabajos relacionados con el maltrato infantil y los marcos teóricos pertinentes; posteriormente, se revisaron las investigaciones centradas en los riesgos psicosociales y los efectos psicopatológicos derivados del abuso sexual infantil. Asimismo, se incorporaron libros especializados, investigaciones empíricas e informes científicos relevantes.

Resultados y discusión:

Los resultados ponen de manifiesto que las distintas perspectivas teóricas explican el maltrato infantil desde enfoques complementarios. De acuerdo con las investigaciones basadas en la **Teoría del Apego**, la mayoría de los perpetradores de abuso sexual infantil presentan estilos de apego inseguros. Del mismo modo, es frecuente que los niños víctimas de abuso sexual desarrollen patrones de apego inseguro. En contraste, los niños con apego seguro muestran una mayor capacidad para afrontar las consecuencias del abuso sexual que aquellos con estilos de apego inseguros.

Desde la perspectiva de la **Teoría del Aprendizaje Social**, se observa que las personas que han sido víctimas de abuso durante la infancia tienden a considerar la violencia como una conducta más aceptable y presentan una mayor propensión a involucrarse en conductas delictivas o abusivas en etapas posteriores de la vida. En este sentido, puede afirmarse que la experiencia de abuso sexual durante la infancia favorece la modelización de dichos comportamientos conforme a los postulados de esta teoría.

El análisis desde la **Teoría Psicoanalítica** indica que las personas que han sufrido abuso sexual infantil presentan alteraciones en el desarrollo del yo (ego). Asimismo, el desarrollo del superyó suele verse comprometido, especialmente en los varones. Estas alteraciones se manifiestan con frecuencia mediante dificultades relacionadas con la sexualidad, tales como la falta de interés o el distanciamiento respecto de la actividad sexual.

Por otra parte, la **Teoría de los Sistemas Ecológicos** pone de relieve la importancia de los microsistemas para que los niños víctimas de abuso sexual puedan reconocer la experiencia vivida y comunicarla a sus familias. Las disfunciones existentes en estos microsistemas pueden favorecer el retraimiento de los menores o hacer que duden en revelar el abuso sufrido.

Desde la perspectiva de la **Teoría General de Sistemas**, el maltrato infantil se concibe como un fenómeno integral que debe analizarse de manera holística, aunque este enfoque también presenta determinadas limitaciones conceptuales y metodológicas.

Asimismo, los hallazgos evidencian que haber sido víctima de abuso sexual infantil incrementa significativamente la probabilidad de desarrollar diversos problemas psicosociales y psicopatológicos, entre ellos trastornos de la personalidad, trastornos de la conducta alimentaria, trastornos del estado de ánimo, disfunciones sexuales, psicosis y **trastorno por estrés postraumático (TEPT)**. La menor prevalencia de estos trastornos entre personas que no fueron víctimas de abuso sexual durante la infancia pone de manifiesto la importancia de promover la sensibilización social y de fortalecer las estrategias dirigidas a la protección de la infancia frente a esta forma de violencia.

Conclusiones y recomendaciones:

Los resultados de este estudio subrayan que, en el contexto de las transformaciones propias de la vida contemporánea, la protección de la infancia constituye una prioridad cada vez más relevante, ya que las experiencias traumáticas vividas durante la niñez ejercen repercusiones que pueden prolongarse a lo largo de

toda la vida. En consecuencia, la prevención del abuso sexual infantil resulta esencial para reducir sus efectos psicológicos y psicosociales a largo plazo. En este sentido, se hace imprescindible desarrollar un enfoque holístico sustentado en el trabajo multidisciplinario.

Asimismo, se recomienda implementar programas de educación y prevención sobre el maltrato y la negligencia infantil desde la etapa preescolar. Dichos programas deberían fortalecer la participación activa de los niños y potenciar sus competencias en diferentes contextos, especialmente en el hogar y en la escuela. Igualmente, resulta fundamental proporcionar formación a los padres, docentes y demás personas responsables del cuidado infantil en materia de maltrato y negligencia.

Uno de los aspectos educativos de mayor relevancia es la enseñanza del concepto de **privacidad corporal**, ya que permite a los niños comprender sus necesidades físicas, reconocer sus límites personales y desarrollar capacidades de autoprotección frente a situaciones de abuso.

En conclusión, el abuso sexual infantil constituye una problemática de extraordinaria relevancia que ha sido analizada desde diferentes perspectivas psicológicas. Los niños que experimentan este tipo de abuso presentan un elevado riesgo de desarrollar múltiples problemas psicosociales y psicopatológicos. Por ello, resulta imprescindible diseñar e implementar nuevos enfoques holísticos, preventivos e interdisciplinarios que contribuyan de manera efectiva a la protección integral de la infancia frente al abuso sexual.

Palabras clave: Trabajo social; maltrato infantil; efectos psicopatológicos; enfoques psicosociales; enfoque holístico.

结构式摘要:

研究背景与目的:

儿童虐待，尤其是**儿童性虐待 (Child Sexual Abuse, CSA)**，已成为当今媒体与社会高度关注的重要公共议题。尽管儿童虐待作为一种社会现象，其历史几乎与人类文明同样久远，但在第一次和第二次世界大战造成的巨大社会创伤之后，这一问题长期未能得到充分关注。直至20世纪50—60年代，儿童虐待才重新进入学术界与社会公众的视野；而随着20世纪70年代女性主义运动的兴起，儿童性虐待逐渐成为研究和社会干预的重要议题。当前，无论是在土耳其还是国际社会，均已建立相关法律制度及非政府组织，以预防和打击儿童虐待。遭受性虐待的儿童面临广泛的心理和社会心理风险。为了更加深入地理解这些风险，研究者基于成熟的心理学理论发展了多种社会心理学分析框架，包括**依恋理论 (Attachment Theory)**、**社会学习理论 (Social Learning Theory)**、**精神分析理论 (Psychoanalytical Theory)**、**生态系统理论 (Ecological Systems Theory)** 以及**系统理论 (Systems Theory)**。此外，性别、年龄、外貌、自尊水平、家庭环境及情感支持等因素，也可能增加儿童成为性虐待受害者的易感性。基于此，本文通过文献综述的方法，从上述社会心理学理论视角系统探讨儿童性虐待，并重点分析其对儿童产生的精神病理学影响。

研究方法:

本研究采用文献综述方法，以 **Google Scholar**、**DergiPark**、**MEDLINE** 和 **PsycNET** 数据库为主要检索来源。依据研究目标，首先系统梳理有关儿童虐待及其理论基础的相关研究，其后重点分析涉及儿童性虐待社会心理风险及精神病理学影响的学术文献。同时，本研究还纳入了相关学术专著、实证研究成果以及专业研究报告，以构建较为全面的理论分析框架。

研究结果与讨论:

研究表明，不同理论视角能够从互补性的维度解释儿童虐待现象。

依据**依恋理论**的相关研究，大多数儿童性虐待施害者表现出不安全型依恋特征。同时，遭受儿童性虐待的儿童亦普遍形成不安全型依恋模式。相比之下，具有安全型依恋的儿童在遭受性虐待后表现出更强的心理适应能力和恢复能力。

从**社会学习理论**视角来看，童年时期遭受虐待的个体更容易将暴力行为视为可以接受的社会行为，并且未来实施犯罪或虐待行为的风险相对更高。依据社会学习理论，儿童在经历性虐待之后，可能通过观察学习和行为模仿机制，将虐待行为内化为自身的行为模式。

从**精神分析理论**角度分析, 儿童性虐待受害者往往存在自我 (Ego) 发展障碍; 与此同时, 其超我 (Superego) 的发展亦可能受到损害, 尤其在男性受害者中表现更为明显。这些人格发展障碍通常进一步表现为性心理方面的问题, 例如对性活动缺乏兴趣或主动回避性行为等。

依据**生态系统理论**, 微系统 (Microsystem) 在儿童识别、理解并向家庭成员披露性虐待经历过程中具有关键作用。若儿童所处微系统存在功能失调, 则可能导致受害儿童保持沉默, 或因顾虑而不愿向家庭成员透露受害事实。

从**系统理论**的视角来看, 儿童虐待应被视为一个整体性的社会系统问题, 需要在整体互动关系中加以理解。然而, 该理论在解释儿童虐待现象时仍存在一定的理论与方法学局限。

此外, 本研究发现, 儿童时期遭受性虐待显著增加了个体罹患多种社会心理及精神障碍的风险, 包括人格障碍、进食障碍、情绪障碍、性功能障碍、精神病性障碍以及**创伤后应激障碍 (PTSD)**等。相比之下, 未经历儿童性虐待的人群中, 这些精神障碍的发生率明显较低。这进一步凸显了提高社会公众对儿童性虐待认知水平以及加强儿童保护工作的必要性。

结论与建议:

本研究表明, 在现代社会快速发展的背景下, 儿童保护的重要性日益凸显, 因为童年时期的不良经历往往会持续影响个体整个生命周期。因此, 减少儿童性虐待不仅具有重要的现实意义, 也具有深远的社会价值。基于此, 应建立以多学科合作 (multidisciplinary collaboration) 为基础的整体性 (holistic) 干预模式, 以提高儿童保护工作的科学性与有效性。

此外, 应从学前教育阶段开始开展儿童虐待与忽视预防教育, 通过系统性的教育项目提升儿童在家庭和学校等不同生活环境中的自我保护能力及积极应对能力。同时, 应加强家长、教师及所有儿童照护者关于儿童虐待与忽视相关知识的专业培训。

儿童教育中最重要的内容之一是**身体隐私 (privacy) 教育**。隐私教育不仅能够帮助儿童理解自身身体权利与身体需求, 而且能够增强其界限意识 (boundary awareness), 提高其识别危险和自我保护的能力。

综上所述, 儿童性虐待是一项具有重大社会影响和公共卫生意义的重要议题, 不同心理学理论均能够从不同层面对其进行解释。遭受儿童性虐待的儿童容易产生多种社会心理及精神病理学问题。因此, 未来应进一步构建更加系统、综合且跨学科的整体性防治模式, 以更加有效地预防儿童性虐待并促进儿童的全面保护。

关键词: 社会工作; 儿童虐待; 精神病理学影响; 社会心理学理论; 整体性方法。

Структурированная Аннотация:

Введение и цель исследования:

Жестокое обращение с детьми, и в особенности **сексуальное насилие в отношении детей (Child Sexual Abuse, CSA)**, в настоящее время является одной из наиболее обсуждаемых проблем в средствах массовой информации и обществе. Несмотря на то что жестокое обращение с детьми представляет собой социальное явление, существующее практически с момента возникновения человеческой цивилизации, после потрясений Первой и Второй мировых войн данная проблема длительное время оставалась недостаточно изученной и недооценённой. Лишь в 1950–1960-х годах она вновь привлекла внимание научного сообщества и общественности, тогда как сексуальное насилие в отношении детей стало предметом активного обсуждения с развитием феминистского движения в 1970-х годах. В настоящее время как в Турции, так и на международном уровне действуют законодательные механизмы и неправительственные организации, направленные на предупреждение и противодействие жестокому обращению с детьми. Дети, подвергшиеся сексуальному насилию, сталкиваются с многочисленными психологическими и психосоциальными рисками. Для более глубокого понимания этих рисков были разработаны различные психосоциальные подходы, основанные на признанных психологических теориях, включая **теорию привязанности (Attachment**

Theory), теорию социального научения (Social Learning Theory), психоаналитическую теорию (Psychoanalytical Theory), экологическую теорию систем (Ecological Systems Theory) и теорию систем (Systems Theory). Кроме того, такие факторы, как пол, возраст, внешность, уровень самооценки, семейное окружение и эмоциональная доступность, могут повышать вероятность виктимизации ребёнка. В связи с этим целью настоящего исследования является систематический обзор научной литературы по проблеме сексуального насилия в отношении детей с позиций указанных психосоциальных подходов, а также анализ его психопатологических последствий.

Методология:

Исследование выполнено в формате обзора научной литературы с использованием баз данных **Google Scholar, DergiPark, MEDLINE и PsycNET**. В соответствии с поставленной целью первоначально были проанализированы публикации, посвящённые проблеме жестокого обращения с детьми и соответствующим теоретическим концепциям, после чего были рассмотрены исследования, посвящённые психосоциальным рискам и психопатологическим последствиям сексуального насилия в отношении детей. Кроме того, в анализ были включены профильные монографии, эмпирические исследования и научные отчёты.

Результаты и обсуждение:

Полученные результаты свидетельствуют о том, что различные теоретические подходы предлагают взаимодополняющие объяснения феномена жестокого обращения с детьми.

Согласно исследованиям, основанным на **теории привязанности**, большинство лиц, совершающих сексуальное насилие в отношении детей, характеризуются небезопасным типом привязанности. Аналогичным образом у детей, переживших сексуальное насилие, нередко формируется небезопасный тип привязанности. В противоположность этому дети с безопасной привязанностью демонстрируют более высокий уровень психологической устойчивости и лучше справляются с последствиями сексуального насилия.

С позиции **теории социального научения** установлено, что лица, подвергавшиеся насилию в детском возрасте, чаще воспринимают насилие как социально допустимое поведение и обладают большей склонностью к совершению противоправных действий или проявлению насильственного поведения в будущем. В соответствии с данной теорией пережитое в детстве сексуальное насилие способствует формированию моделей поведения посредством механизмов наблюдения и подражания.

С точки зрения **психоаналитической теории**, лица, пережившие сексуальное насилие в детском возрасте, часто испытывают нарушения развития Я (Эго). Кроме того, отмечаются нарушения формирования Сверх-Я (Суперэго), особенно у мальчиков. Подобные нарушения нередко проявляются в виде сексуальных дисфункций, включая отсутствие интереса к сексуальной активности либо эмоциональное дистанцирование от неё.

Анализ проблемы в рамках **экологической теории систем** показывает, что микросистемы играют ключевую роль в способности ребёнка осознать факт сексуального насилия и сообщить о нём членам семьи. Дисфункции в микросистемах могут способствовать замкнутости ребёнка и препятствовать раскрытию факта насилия.

С позиции **теории систем** жестокое обращение с детьми рассматривается как комплексное системное явление, требующее целостного анализа взаимосвязей между различными элементами социальной системы. Вместе с тем данный подход также характеризуется рядом концептуальных и методологических ограничений.

Кроме того, результаты исследования свидетельствуют, что сексуальное насилие, пережитое в детстве, значительно повышает вероятность развития различных психосоциальных и психопатологических расстройств, включая расстройства личности, расстройства пищевого поведения, аффективные расстройства, сексуальные дисфункции, психотические расстройства и **посттравматическое стрессовое расстройство (ПТСР)**. Существенно более низкая распространённость указанных нарушений среди лиц, не подвергавшихся сексуальному насилию в детском возрасте, подчёркивает необходимость повышения общественной осведомлённости о данной проблеме и совершенствования механизмов защиты детей.

Закключение и рекомендации:

Проведённое исследование показывает, что в условиях современных социальных изменений защита детей приобретает всё более важное значение, поскольку негативный опыт, полученный в детском возрасте, оказывает влияние на протяжении всей жизни человека. В этой связи предупреждение сексуального насилия в отношении детей имеет принципиальное значение для снижения его долгосрочных психологических и психосоциальных последствий. Для достижения данной цели представляется необходимым формирование **целостного (холистического) междисциплинарного подхода**, основанного на сотрудничестве специалистов различных областей.

Авторы также рекомендуют внедрение образовательных программ по профилактике жестокого обращения и пренебрежения детьми, начиная с дошкольного возраста. Подобные программы должны способствовать развитию активности детей, укреплению их социальных и жизненных компетенций как в семейной, так и в школьной среде. Не менее важным является повышение уровня подготовки родителей, педагогов и других лиц, ответственных за воспитание и защиту детей, в вопросах профилактики жестокого обращения и пренебрежения.

Одним из ключевых направлений воспитательной работы должно стать формирование у детей представлений о **телесной неприкосновенности и личных границах (privacy)**. Такое обучение способствует осознанию собственных физических потребностей, пониманию личных границ и развитию навыков самозащиты.

Таким образом, сексуальное насилие в отношении детей представляет собой чрезвычайно серьёзную научную и общественную проблему, изучаемую в рамках различных психологических концепций. Дети, пережившие сексуальное насилие, подвержены высокому риску развития широкого спектра психосоциальных и психопатологических нарушений. В связи с этим существует объективная необходимость разработки новых комплексных, междисциплинарных и холистических стратегий профилактики и защиты детей от сексуального насилия.

Ключевые слова: социальная работа; жестокое обращение с детьми; психопатологические последствия; психосоциальные подходы; холистический подход.

संरचित सारांश:

परिचय एवं अध्ययन का उद्देश्य

बाल दुर्व्यवहार, विशेष रूप से **बाल यौन शोषण (Child Sexual Abuse; CSA)**, समकालीन विश्व में मीडिया तथा समाज दोनों के लिए अत्यंत महत्वपूर्ण सार्वजनिक एवं वैज्ञानिक विमर्श का विषय बन चुका है। यद्यपि बाल दुर्व्यवहार मानव सभ्यता के आरंभ से ही विद्यमान एक सामाजिक समस्या रही है, तथापि प्रथम एवं द्वितीय विश्वयुद्ध के उपरांत उत्पन्न व्यापक सामाजिक एवं मनोवैज्ञानिक आघातों के कारण इस विषय की दीर्घकाल तक उपेक्षा की गई। 1950 एवं 1960 के दशक में बाल दुर्व्यवहार पुनः शैक्षणिक तथा सामाजिक विमर्श का विषय बना, जबकि 1970 के दशक में नारीवादी आंदोलनों के उदय के साथ बाल यौन शोषण पर विशेष ध्यान केंद्रित किया जाने लगा। वर्तमान समय में तुर्किये सहित अंतरराष्ट्रीय स्तर पर बाल दुर्व्यवहार की रोकथाम एवं नियंत्रण हेतु विभिन्न विधिक व्यवस्थाएँ तथा गैर-सरकारी संगठन सक्रिय रूप से कार्यरत हैं।

बाल यौन शोषण का शिकार बनने वाले बच्चों को अनेक प्रकार के मनोवैज्ञानिक एवं मनोसामाजिक जोखिमों का सामना करना पड़ता है। इन जोखिमों को अधिक व्यापक रूप से समझने के उद्देश्य से स्थापित मनोवैज्ञानिक सिद्धांतों पर आधारित विभिन्न मनोसामाजिक दृष्टिकोण विकसित किए गए हैं, जिनमें **आसक्ति सिद्धांत (Attachment Theory)**, **सामाजिक अधिगम सिद्धांत (Social Learning Theory)**, **मनोविश्लेषणात्मक सिद्धांत (Psychoanalytical Theory)**, **पारिस्थितिक तंत्र सिद्धांत (Ecological Systems Theory)** तथा **प्रणाली सिद्धांत (Systems Theory)** प्रमुख हैं। इसके अतिरिक्त, लिंग, आयु, शारीरिक स्वरूप, आत्मविश्वास, पारिवारिक संरचना तथा भावनात्मक उपलब्धता जैसे कारक भी बच्चों के यौन शोषण का शिकार बनने की संभावना को प्रभावित कर सकते हैं। इस संदर्भ में प्रस्तुत अध्ययन का उद्देश्य उपर्युक्त मनोसामाजिक दृष्टिकोणों के आलोक में बाल यौन शोषण तथा उसके मनोविकृतिविज्ञान (Psychopathology) संबंधी प्रभावों पर उपलब्ध वैज्ञानिक साहित्य का व्यवस्थित विश्लेषण प्रस्तुत करना है।

कार्यप्रणाली

यह अध्ययन साहित्य समीक्षा (Literature Review) पद्धति पर आधारित है। इसके लिए Google Scholar, DergiPark, MEDLINE तथा PsycNET डेटाबेस का उपयोग किया गया। अध्ययन के उद्देश्य के अनुरूप सर्वप्रथम बाल दुर्व्यवहार एवं उससे संबंधित सैद्धांतिक अध्ययनों का विश्लेषण किया गया, तत्पश्चात बाल यौन शोषण से उत्पन्न मनोसामाजिक जोखिमों एवं मनोविकृतिविज्ञान संबंधी प्रभावों पर केंद्रित शोधों की समीक्षा की गई। इसके अतिरिक्त, विषय से संबंधित पुस्तकों, अनुभवजन्य अनुसंधानों तथा आधिकारिक रिपोर्टों को भी अध्ययन में सम्मिलित किया गया।

परिणाम एवं चर्चा

अध्ययन के निष्कर्ष यह दर्शाते हैं कि विभिन्न मनोवैज्ञानिक सिद्धांत बाल दुर्व्यवहार की व्याख्या भिन्न-भिन्न किन्तु परस्पर पूरक दृष्टिकोणों से करते हैं।

आसक्ति सिद्धांत (Attachment Theory) पर आधारित अध्ययनों से ज्ञात होता है कि बाल यौन शोषण करने वाले अधिकांश अपराधियों में असुरक्षित आसक्ति (Insecure Attachment) पाई जाती है। इसी प्रकार, बाल यौन शोषण के शिकार बच्चों में भी असुरक्षित आसक्ति शैली विकसित होने की संभावना अधिक होती है। इसके विपरीत, सुरक्षित आसक्ति (Secure Attachment) वाले बच्चे यौन शोषण के मनोवैज्ञानिक प्रभावों का सामना अपेक्षाकृत अधिक प्रभावी ढंग से कर पाते हैं।

सामाजिक अधिगम सिद्धांत (Social Learning Theory) के परिप्रेक्ष्य में यह स्पष्ट होता है कि बचपन में दुर्व्यवहार का अनुभव करने वाले व्यक्ति हिंसा को अपेक्षाकृत अधिक स्वीकार्य मानते हैं तथा भविष्य में अपराध अथवा दुर्व्यवहारपूर्ण व्यवहार प्रदर्शित करने की संभावना उनमें अधिक होती है। इस सिद्धांत के अनुसार बाल्यावस्था में यौन शोषण का अनुभव बच्चों में अनुकरण (Modeling) के माध्यम से व्यवहारिक प्रतिरूपों के विकास को प्रभावित कर सकता है।

मनोविश्लेषणात्मक सिद्धांत (Psychoanalytical Theory) के अनुसार बाल यौन शोषण का अनुभव करने वाले व्यक्तियों में अहम् (Ego) के विकास में बाधाएँ उत्पन्न होती हैं। साथ ही, विशेषकर लड़कों में परम-अहम् (Superego) का विकास भी प्रभावित हो सकता है। इसके परिणामस्वरूप अनेक प्रकार की यौन संबंधी समस्याएँ उत्पन्न हो सकती हैं, जैसे यौन गतिविधियों में रुचि का अभाव अथवा उनसे दूरी बनाए रखना।

पारिस्थितिक तंत्र सिद्धांत (Ecological Systems Theory) के अनुसार सूक्ष्म तंत्र (Microsystems) बच्चों द्वारा यौन शोषण की पहचान करने तथा अपने परिवार को इसकी सूचना देने की प्रक्रिया में अत्यंत महत्वपूर्ण भूमिका निभाते हैं। यदि इन सूक्ष्म तंत्रों में कार्यात्मक समस्याएँ हों, तो बच्चे शोषण के अनुभव को व्यक्त करने में संकोच कर सकते हैं अथवा उसे पूर्णतः छिपा सकते हैं।

प्रणाली सिद्धांत (Systems Theory) के दृष्टिकोण से बाल दुर्व्यवहार को एक समग्र (Holistic) सामाजिक घटना के रूप में देखा जाता है, जिसे विभिन्न सामाजिक प्रणालियों के पारस्परिक संबंधों के संदर्भ में समझा जाना चाहिए। तथापि, इस दृष्टिकोण की भी कुछ वैचारिक एवं पद्धतिगत सीमाएँ विद्यमान हैं।

अध्ययन से यह भी स्पष्ट हुआ कि बाल यौन शोषण का अनुभव व्यक्तियों में विभिन्न मनोसामाजिक एवं मनोविकृतिविज्ञान संबंधी विकारों के जोखिम को उल्लेखनीय रूप से बढ़ा देता है। इनमें व्यक्तित्व विकार (Personality Disorders), भोजन संबंधी विकार (Eating Disorders), मनोदशा विकार (Mood Disorders), यौन क्रियात्मक विकार (Sexual Dysfunctions), मनोविकृति (Psychosis) तथा **आघातोत्तर तनाव विकार (Post-Traumatic Stress Disorder; PTSD)** प्रमुख हैं। जिन व्यक्तियों ने बचपन में यौन शोषण का अनुभव नहीं किया, उनमें इन विकारों की अपेक्षाकृत कम व्यापकता इस बात को रेखांकित करती है कि बाल यौन शोषण के प्रति सामाजिक जागरूकता तथा बच्चों की प्रभावी सुरक्षा अत्यंत आवश्यक है।

निष्कर्ष एवं अनुशंसाएँ

यह अध्ययन स्पष्ट करता है कि आधुनिक सामाजिक परिवर्तनों के संदर्भ में बच्चों की सुरक्षा का महत्व निरंतर बढ़ता जा रहा है, क्योंकि बाल्यावस्था में प्राप्त नकारात्मक अनुभव व्यक्ति के सम्पूर्ण जीवन पर दीर्घकालिक प्रभाव डालते हैं। अतः बाल यौन शोषण की रोकथाम न केवल बच्चों के वर्तमान संरक्षण, बल्कि उनके दीर्घकालिक मानसिक एवं सामाजिक कल्याण के लिए भी अनिवार्य है। इस उद्देश्य की प्राप्ति हेतु बहु-विषयक (Multidisciplinary) सहयोग पर आधारित एक **समग्र (Holistic) दृष्टिकोण** विकसित किया जाना आवश्यक है।

अध्ययन यह भी अनुशंसा करता है कि बाल दुर्व्यवहार एवं उपेक्षा के संबंध में शिक्षा पूर्व-प्राथमिक स्तर से ही प्रारम्भ की जानी चाहिए। ऐसे कार्यक्रम बच्चों की सक्रिय भागीदारी को प्रोत्साहित करें तथा घर एवं विद्यालय दोनों परिवेशों में उनकी आत्म-सुरक्षा एवं जीवन-कौशलों का विकास करें। साथ ही, अभिभावकों, शिक्षकों तथा बच्चों की देखभाल से जुड़े सभी उत्तरदायी व्यक्तियों को भी बाल दुर्व्यवहार एवं उपेक्षा के संबंध में समुचित प्रशिक्षण प्रदान किया जाना चाहिए।

बच्चों को सिखाए जाने वाले सर्वाधिक महत्वपूर्ण विषयों में से एक **व्यक्तिगत गोपनीयता (Privacy)** है। गोपनीयता संबंधी शिक्षा बच्चों को अपने शारीरिक अधिकारों, व्यक्तिगत सीमाओं तथा आत्म-सुरक्षा की समझ विकसित करने में सहायता प्रदान करती है।

अंततः, बाल यौन शोषण एक अत्यंत गंभीर सामाजिक एवं सार्वजनिक स्वास्थ्य संबंधी समस्या है, जिसकी विभिन्न मनोवैज्ञानिक दृष्टिकोणों से व्याख्या की जा सकती है। इस प्रकार के शोषण का अनुभव करने वाले बच्चों में अनेक मनोसामाजिक एवं मनोविकृतिविज्ञान संबंधी समस्याएँ विकसित होने की संभावना अधिक होती है। इसलिए बच्चों को बाल यौन शोषण से प्रभावी रूप से सुरक्षित रखने हेतु अधिक समग्र, बहु-विषयक एवं एकीकृत निवारक तथा हस्तक्षेपात्मक रणनीतियों का विकास किया जाना आवश्यक है।

कुंजीशब्द: सामाजिक कार्य; बाल दुर्व्यवहार; मनोविकृतिविज्ञान संबंधी प्रभाव; मनोसामाजिक दृष्टिकोण; समग्र दृष्टिकोण।

Yapılandırılmış Özet:

Çocuk istismarı, özellikle de çocuklara yönelik cinsel istismar, günümüzde medya ve toplumda büyük ilgi görmektedir. Çocuk istismarı, insanlığın kökenlerine kadar uzanan uzun bir geçmişe sahip bir toplumsal sorundur, ancak I. ve II. Dünya Savaşlarının travmalarının ardından büyük ölçüde ihmal edilmiştir. Bununla birlikte, çocuk istismarı 1950'ler ve 1960'larda yeniden gündeme gelmeye başlamış, çocuk cinsel istismarı ise 1970'lerde feminist grupların yükselişiyle birlikte dikkat çekmeye başlamıştır. Günümüzde hem Türkiye'de hem de uluslararası alanda çocuk istismarıyla mücadeleyle yönelik yasalar ve sivil toplum kuruluşları bulunmaktadır. Çocuklar, cinsel istismarın bir sonucu olarak çok sayıda psikolojik ve sosyal riskle karşı karşıyadır. Bu riskleri daha iyi anlamak için Bağlanma Teorisi, Sosyal Öğrenme Teorisi, Psikanalitik Teori, Ekolojik Sistemler Teorisi ve Sistemler Teorisi gibi yerleşik psikolojik teorilerden yararlanarak çeşitli psikososyal yaklaşımlar geliştirilmiştir. Çocuklar, cinsiyet, yaş, görünüş, özgüven, aile dinamikleri ve duygusal erişilebilirlik gibi faktörler nedeniyle çocuk cinsel istismarına maruz kalma konusunda daha savunmasız olabilirler. Bu makalede, yukarıda bahsedilen psikososyal yaklaşımlar ve çocuklar üzerindeki psikopatolojik etkiler dikkate alınarak çocuk cinsel istismarı üzerine bir literatür taraması yapılmıştır.

Bu çalışmanın metodolojisi, Google Scholar, Dergipark, MEDLINE ve PsycNET veritabanlarının kullanıldığı bir literatür taramasını içermektedir. Makalenin amacına uygun olarak, taramada öncelikle çocuk istismarı ve ilgili teoriler üzerine yazılmış makaleler incelenmiş, ardından çocuk cinsel istismarının psikososyal riskleri ve psikopatolojik etkilerini ele alan makaleler ele alınmıştır. İlgili kitaplar, araştırma çalışmaları ve raporlar da bu makaleye dahil edilmiştir.

Sonuç ve tartışma olarak bu çalışma çocuk istismarını farklı bakış açılarından açıklayan çeşitli yaklaşımları ortaya koymuştur. Bağlanma teorisi üzerine yapılan araştırmalara göre, çocuk cinsel istismarı faillerinin çoğu güvensiz bağlanma tarzı sergilemektedir. Ayrıca, çocuk cinsel istismarına maruz kalan çocukların güvensiz bağlanma tarzları geliştirmeleri yaygın bir durumdur. Güvenli bağlanma tarzına sahip çocuklar, güvensiz bağlanma tarzına sahip çocuklara kıyasla cinsel istismarla daha iyi başa çıkmaktadır. Çocuk cinsel istismarını sosyal öğrenme teorisi açısından incelediğimizde, çocukluk döneminde istismara maruz kalan bireylerin şiddeti daha kabul edilebilir buldukları ve gelecekte suç işleme veya başkalarına istismar etme olasılıklarının daha yüksek olduğu ortaya çıkmaktadır. Sosyal Öğrenme Teorisi'ne göre, çocukluk döneminde cinsel istismara maruz kalmanın çocukların davranışlarını şekillendirdiği söylenebilir. Çocuk cinsel istismarı psikanalitik bir bakış açısıyla incelendiğinde, çocuk cinsel istismarına maruz kalan bireylerin benlik gelişiminde sorunlar yaşadığı gözlemlenmektedir. Özellikle erkek çocuklarda süperego gelişimi de sorunludur. Belirtiler genellikle cinsel aktiviteye ilgisizlik veya kaçınma gibi cinsel sorunlar şeklinde ortaya çıkar. Çocuk cinsel istismarını Ekolojik Sistemler Teorisi açısından incelediğimizde, mikro sistemlerin cinsel istismara uğramış çocukların istismarı işleyip ailelerine anlatabilmelerinde çok önemli bir rol oynadığı ortaya çıkmaktadır. Mikro sistemlerdeki sorunlar, çocukların kendilerini geri çekmelerine neden olabilir.

Çocukluk döneminde cinsel istismara maruz kalmak, kişilik bozuklukları, yeme bozuklukları, duyu durum bozuklukları, cinsel işlev bozuklukları, psikoz ve TSSB gibi çeşitli psikososyal sorunlara maruz kalma olasılığını da artırmaktadır. Bazı bozuklukların çocukluk döneminde cinsel istismara maruz kalmamış kişilerde çok daha az görülmesi, cinsel istismar konusunda farkındalığın önemini ve çocukları bundan korumanın gerekliliğini ortaya koymaktadır. Modern yaşamdaki son gelişmelerin ardından, çocukların korunması giderek daha önemli hale gelmiştir. Çocuklukta sorunlu deneyimler, kişinin tüm yaşamı boyunca devam eder. Çocuk cinsel istismarını azaltmak, bu sorun nedeniyle de önemlidir. Artık çok disiplinli bir çalışmadan oluşan bütüncül bir yaklaşım geliştirmek çok önemlidir. Çocuklar, okul öncesi dönemden itibaren çocuk istismarı ve ihmali konusunda eğitilmelidir.

Çocuk istismarı programları, çocukların daha aktif olmalarına yardımcı olmalı ve ev ile okul gibi farklı alanlarda becerilerini geliştirmelidir. Çocuklardan sorumlu diğer kişileri çocuk istismarı ve ihmali konusunda bilgilendirmek de önemlidir. Çocukları eğitmek için en önemli konulardan biri mahremiyettir. Mahremiyet, çocukların fiziksel ihtiyaçlarını anlamalarına ve kendilerini korumalarına yardımcı olur. Sınırlarını anlamaları da önemlidir.

Sonuç olarak, çocuk cinsel istismarı çok önemli bir konudur ve farklı psikolojik yaklaşımlarla incelenmiştir. Cinsel istismara maruz kalan çocuklar, çeşitli psikososyal sorunlar yaşayabilir. Çocukları cinsel istismardan korumak için yeni bütüncül yaklaşımlar geliştirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Hizmet, Çocuk İstismarı, Psikopatolojik Etkiler, Psikososyal Yaklaşımlar, Bütüncül Yaklaşım

www.turkishstudies.net/religion**Turkish Studies - Comparative Religious Studies**

eISSN: 2667-5544

**ANKARA SCIENCE
UNIVERSITY**

Sychoopathological Consequences Of Childhood Sexual Abuse And Psychosocial Approaches

Introduction

Child abuse has increasingly become the subject of research in recent years. Although child abuse has appeared in various forms throughout history, it has unfortunately not always been recognized as a social problem. The sacrifice of children to deities, corporal punishment, child labor, and incest have persisted throughout history and have, at times, been regarded as socially acceptable (Aydın, 2018). However, approaches toward children have gradually changed over time. With industrialization, family boundaries became narrower, the number of family members decreased, intra-family relationships intensified, and interactions among family members increased. Responsibility for children's care was largely transferred to the nuclear family. Families began raising their children within their own boundaries and according to values and resources that shaped distinct parenting attitudes. As the boundaries of the nuclear family became more limited, the influence of the family on children increased. Families' values, strengths, and vulnerabilities shaped their attitudes and behavioral patterns, with children often becoming the group most affected by these dynamics. Protecting children from harmful family practices gradually became a social responsibility and, consequently, a responsibility of the state. According to Knight (1986), although child abuse has existed throughout human history, child neglect and abuse began to emerge as a recognized pattern during the nineteenth century following the Industrial Revolution, and changing living conditions contributed to the increasingly systematic and widespread nature of child abuse.

The first formal definition of child sexual abuse was provided in 1860 by the physician Ambroise Tardieu, who discussed various forms of physical and sexual abuse in his work (Durmaz, 2021). Although sexual abuse has a long history, it has gained substantial attention on the global agenda only during the past two centuries. Historical accounts demonstrate not only the longstanding existence of sexual abuse but also that it has consistently represented a serious wrongdoing and criminal act (Coldrey, 1996). One of the first professionals to address sexual abuse systematically was Sigmund Freud. Influenced by the experiences of sexual abuse disclosed by his female patients, Freud devoted considerable attention to the issue and argued that the motto of psychoanalysis should be, "What was done to you, little child?" Over time, however, child abuse was largely forgotten once again. Although statistical reports indicated that substantial numbers of children were subjected to abuse, the issue continued to be overlooked by society (Coldrey, 1996). The widespread belief that parents love their children and would not harm them contributed to the perception that families would not expose their children to sexual abuse. Consequently, even physicians often failed to consider that sexually transmitted diseases in children could be indicators of sexual abuse (Smart, 2000). The neglect of child abuse following the First World War may be attributed to the psychological and economic crises associated with the two World Wars, as well as the emergence of the Cold War period after the Second World War. During these periods, economic and political concerns occupied a central place in public life, and issues such as child abuse were unfortunately relegated to the background (Coldrey, 1996).

The gradual re-emergence of child abuse as a subject of public and scientific concern began with studies conducted during the 1950s and 1960s. Through their research, Dr. Caffey and other physicians identified parents as the cause of non-accidental injuries observed in infants. Another significant contribution was made by Dr. Kempe through his article entitled *The Battered Child Syndrome*, which played an important role in drawing attention to child abuse. In this article, Kempe emphasized that severe physical abuse could result in the death of children (Coldrey, 1996). Following studies such as these, physical abuse once again became a visible issue, and legal regulations concerning child abuse gradually began to emerge. Another form of abuse, child sexual abuse, gained public attention during the 1970s. During this period, increasingly influential feminist movements initially focused on violence and abuse against women and subsequently brought child sexual abuse into public discussion. The growing popularity of feminist movements contributed significantly to raising public awareness of child sexual abuse (Coldrey, 1996). Within the medical community, an important development was the publication of Summit's article on child sexual abuse. Receiving attention beyond the field of medicine, this article played a substantial role in increasing public awareness of child sexual abuse (Durmaz, 2021). Following the 1980s and 1990s, physicians increasingly recognized that sexual abuse could result in sexually transmitted diseases among children. Nevertheless, some publications continued to regard sexual abuse as an unlikely explanation for such cases (Smart, 2000).

Today, child abuse, and particularly child sexual abuse, receives considerable attention in both the media and society. Public awareness of child abuse has increased substantially. At the same time, international organizations have undertaken various initiatives aimed at preventing child abuse. Governments have also enacted a range of legal measures to address child abuse. In Türkiye, various laws have been implemented to combat child abuse, and specialized institutions have been established to assess and treat children who have experienced abuse (Durmaz, 2021). Although legal regulations at the societal level are important in addressing child abuse, the protection of children should begin primarily within the family and social support systems, which constitute the primary contexts in which secure attachments and social relationships are first established. Increasing awareness of this issue is therefore considered essential. While supportive and rehabilitative interventions are important, preventive and protective interventions, together with efforts to expand awareness of child sexual abuse, are equally necessary. This adverse life experience may pose significant risks to a child's psychological well-being. Addressing child abuse solely within the framework of psychological effects and theories limits and leaves incomplete the psychosocial and societal dimensions of the issue. Abuse is a multidimensional problem that affects individuals, families, and society as a whole. Therefore, it is necessary not only to emphasize the psychopathological consequences experienced by victims but also to evaluate the associated societal risks and preventive measures. The difficulties resulting from abuse are likely to negatively affect an individual's psychosocial functioning, creating numerous individual and societal risks, while this adverse experience may also have detrimental effects on the family institution. Abuse constitutes a biopsychosocial risk for the individual and should therefore be addressed through a holistic approach. This article emphasizes that experiencing sexual abuse during childhood increases the likelihood of developing various psychopathological problems. Research has identified associations between childhood sexual abuse and several psychopathological disorders. These disorders include personality disorders, eating disorders, mood disorders, sexual dysfunctions, sexual identity confusion, psychosis, and post-traumatic stress disorder (PTSD). By highlighting the risks associated with child sexual abuse, the study aims to provide guidance for supportive and developmental interventions by examining the importance of psychosocial theories and the distinctions among different theoretical perspectives in this field. Within this context, theories such as attachment theory, social learning theory, psychoanalytic theory, and ecological systems theory are discussed. The phenomenon of child abuse will first be examined in detail through a literature review, focusing on

child abuse, psychosocial theories, psychological consequences, societal risks, proposed solutions, and the importance and necessity of a holistic approach.

Psychosocial Theories

Child abuse may manifest in various forms. In order to better understand and explain the concept of child abuse and to examine its effects on children, theories such as attachment theory and social learning theory have been applied to the study of child abuse. This review was conducted in light of the following theoretical perspectives.

Attachment Theory

Bowlby defined attachment theory as “any form of behavior that results in a person attaining or maintaining proximity to some other differentiated and preferred individual, who is usually conceived as stronger and/or wiser” (Bowlby, 1973). Bowlby’s attachment theory was subsequently developed by Ainsworth et al. (1978), who classified attachment patterns into three primary categories: Secure, Anxious, and Avoidant attachment. These attachment styles can be described as follows. Individuals with a secure attachment style established stable and healthy relationships with their caregivers during infancy and continue to form healthy relationships throughout later life. Individuals with an anxious attachment style had difficulty tolerating separation from their caregivers during infancy and often become overly preoccupied with relationships during their early stages in adulthood. In avoidant attachment, communication between the child and caregiver is limited during childhood, and these individuals often appear emotionally distant and disengaged in later relationships (Goldberg, 1995). According to attachment theory, children use attachment figures as a secure base from which they explore and understand the external world. Consequently, harm experienced within these relationships can have lasting effects throughout the individual's life, as discussed above (Bowlby, 1973). Attachment theory emphasizes that attachment styles may increase vulnerability to child sexual abuse. According to this perspective, the quality of the relationship established between the child and the caregiver during the early years of life may influence the individual's capacity for personal development, including self-efficacy, boundary setting, trust, recognition of danger, and the ability to create a sense of safety. Child sexual abuse may directly disrupt the attachment system by adversely affecting a child's self-perception and capacity to establish secure and close relationships. Furthermore, childhood sexual abuse may contribute to difficulties in adulthood, including problems with setting interpersonal boundaries, trusting others, excessive anxiety in romantic relationships, and avoidance of intimacy. From this theoretical perspective, insecure attachment patterns, such as anxious, avoidant, and disorganized attachment, may increase children's vulnerability to sexual abuse.

Social Learning Theory

Social learning theory, developed by Bandura, is one of the most influential behavioral theories in contemporary psychology. Bandura (1977) argued that learning is influenced by outcomes and that individuals learn which behaviors are appropriate in particular situations by observing their consequences. Social learning theory proposes that people acquire behaviors through observation and imitation. Observational learning occupies a central place within the theory. Individuals gain knowledge by observing the actions of others and the consequences that follow those actions. This process may lead individuals to model and subsequently adopt the behaviors they observe (McLeod, 2024b). In a study conducted by Bandura et al. (1961), the subsequent behaviors of groups exposed to either aggressive or non-aggressive models were examined. The findings indicated that individuals who observed aggressive behavior displayed more aggressive actions than those who observed non-aggressive behavior. These results suggest that aggression can be learned through observation. This theory emphasizes that behaviors may become enduring through mechanisms such as observation, reinforcement, modeling, and imitation. In the context of child sexual abuse, an individual who experiences sexual abuse or witnesses abusive behaviors during childhood, particularly when such

behaviors are exhibited by a person whom the child regards as a model, may be more likely to engage in modeling processes. Social learning theory examines how child sexual abuse may be enacted and interpreted by both the child and the perpetrator through factors such as the perpetrator's roles within the family and society, the manner in which the behavior is carried out, the role of rewards and punishments within the social system, and the use of reinforcement mechanisms.

Psychoanalytic Theory

The psychoanalytic theory and psychoanalytic method of therapy developed by Freud aim to explore the unconscious mind and bring repressed emotions into conscious awareness. According to this theory, every individual possesses unconscious thoughts, desires, and emotions that have been repressed. To access the unconscious, psychoanalytic therapy employs methods such as dream analysis. Through bringing repressed emotions into awareness, these unconscious conflicts can be addressed therapeutically (McLeod, 2024a). Although psychoanalytic approaches remain the subject of considerable debate, they continue to be utilized in contemporary practice. Freud gradually expanded his theoretical framework and later argued that the origins of many psychological traumas can be traced back to childhood experiences. According to Freud, these traumas are closely related to early sexual development. Freud proposed that sexual development consists of two stages: an initial childhood stage in which sexual desires emerge through different parts of the body, and a later adult stage in which these desires are organized toward reproductive functions. Between these two stages lies a latency period during which sexual impulses are redirected toward other areas of development (Lapsley & Stey, 2011). From a psychoanalytic perspective, early life experiences are of critical importance. Traumatic experiences during childhood may contribute to difficulties in impulse control. Traumatic experiences such as childhood sexual abuse may result in distorted ego development, maladaptive object relations, and difficulties with empathy. Individuals who have experienced childhood sexual abuse may encounter difficulties in emotional relationships and may struggle with issues related to power and control within interpersonal relationships. Within the psychoanalytic tradition, defense mechanisms are viewed as psychological strategies developed to cope with distressing experiences. Individuals exposed to child sexual abuse may employ the defense mechanism of repression to remove the abusive experience from conscious awareness. They may also engage in splitting, a psychological process through which traumatic experiences are mentally divided into "good" and "bad" representations of the self. Furthermore, psychoanalytic theory suggests that individuals who have experienced sexual abuse may, often unintentionally, recreate similar relational dynamics later in life, a pattern referred to as the repetition compulsion. This theoretical perspective emphasizes that experiences occurring during early developmental periods exert profound and enduring influences on adult functioning. Accordingly, child sexual abuse may leave lasting effects throughout an individual's life.

Ecological Systems Theory

Ecological Systems Theory, proposed by Urie Bronfenbrenner, suggests that human development is influenced by a set of interconnected environmental factors. These environmental influences range from immediate contexts, such as the family, to broader and more encompassing factors, such as culture (Guy-Evans, 2024). In his work, Bronfenbrenner (1977) described four distinct systems. These systems can be explained as follows:

1) **Microsystem:** The microsystem refers to the immediate environment in which an individual actively participates and interacts during development. Examples include the family, school, and workplace. Within these settings, individuals assume particular roles and exhibit corresponding behaviors. Examples of such roles include being a child or parent within the family, a student at school, or an employee in the workplace.

2) **Mesosystem:** The mesosystem consists of the interactions among the significant environments in which an individual participates. Relationships among the family, school, and peer

groups are examples of mesosystem interactions. In essence, the mesosystem can be understood as a system of microsystems.

3) Exosystem: The exosystem may be regarded as an extension of the mesosystem. It encompasses broader social structures that influence an individual's life. Unlike the microsystem and mesosystem, however, the exosystem does not directly include the individual. Instead, it affects the individual's environments either directly or indirectly. Exosystems continue to evolve over time. Examples include the media, social media, governmental activities, communication systems, and transportation networks.

4) Macrosystem: The macrosystem differs from the other three systems in that it encompasses the broader cultural, social, and economic structures that shape them. Macrosystems are not merely structural; they also include elements such as values, beliefs, knowledge, and ideologies. Their role in development lies in influencing how individuals interact with others within their environments and how they form expectations regarding social behavior. Macrosystems are generally embedded within the collective consciousness of society and often operate at an implicit level.

From the perspective of Ecological Systems Theory, child sexual abuse is understood as a phenomenon involving multiple interconnected dimensions, including the family, social environment, institutions, culture, and society. Accordingly, the theory emphasizes the necessity of addressing the problem through a holistic approach that takes all of these interacting systems into consideration.

Systems Theory

Systems Theory seeks to explain the characteristics, principles, and laws of systems. In doing so, it does not focus on the specific types of systems, their individual components, or the particular nature of the connections and forces among them. Within Systems Theory, a system is defined as a whole composed of different elements that interact with one another. These interactions do not occur randomly; rather, they operate according to an organized structure. Systems Theory is an interdisciplinary framework that can be applied to the analysis of phenomena across a variety of disciplines and fields of study (Von Bertalanffy, 1967).

A systems-oriented perspective does not attribute the causes of a problem solely to an individual; instead, it examines all components of the system in which the problem occurs. In a conventional analysis, if an individual is identified as responsible for a mistake, accountability may be assigned primarily to that person. In Systems Theory, however, the individual is viewed as only one component of a broader system, and the outcome is understood as a product of the interaction between the individual and that system (Munro, 2005). Within Systems Theory, individual actions—including situations in which an adult abuses a child—are not interpreted solely as manifestations of individual pathology. Rather, such actions are viewed as part of the functioning of the family system. Dysfunction within the family is assessed through the symptoms that emerge within the system. Families are also not isolated entities; they are embedded within broader systems, including kinship networks, neighborhoods, and other social structures (Asen et al., 1989). Systems Theory aims not merely to reduce errors by encouraging individuals to work harder but rather to redesign systems in ways that enable individuals to function more effectively and competently (Munro, 2005). From this perspective, sexual abuse is viewed as a violation of boundaries. According to the theory, individuals belong to multiple systems and subsystems. The family, school, and social environment each contain various subsystems. Within the family system, different roles and subsystems may emerge, such as the adult subsystem and the child subsystem. Concepts such as power, relationships, and boundaries occupy a central place within this framework. Child sexual abuse is understood as reflecting disruptions within and between systems. Consequently, understanding and preventing abuse requires attention to intersystem relationships and boundaries. Child sexual abuse should therefore be

approached as a multidimensional phenomenon. According to Systems Theory, effective prevention and intervention require consideration of the individual, the family, relevant institutions, and society as interconnected elements within a broader relational system.

Psychosocial Risk Factors of Child Sexual Abuse

Child sexual abuse is a serious problem that may arise from a variety of causes and can lead to severe psychological difficulties for victims in both the short and long term, substantially reducing quality of life and well-being. Child sexual abuse can occur in different forms and is associated with numerous risk factors (Çeçen, 2007). These risks affect not only victims themselves but also their families, social lives, and health and social care systems (Wilcox et al., 2004). Moreover, recent research has indicated that the prevalence of child sexual abuse is considerably higher than previously assumed. At the same time, awareness of child sexual abuse and its potential risks has increased (Çeçen, 2007).

In this section, child sexual abuse and its associated risk factors are examined through previous studies, focusing on individual, familial, and societal factors. One of the individual risk factors associated with child sexual abuse is gender. Studies have shown that girls are exposed to sexual abuse more frequently than boys. However, findings also suggest that sexual abuse experienced by boys is reported less frequently (Finkelhor & Baron, 1986). Some studies have found no significant relationship between gender and sexual abuse. Nevertheless, drawing definitive conclusions from these findings remains difficult (Black et al., 2001).

In a study conducted exclusively with girls, Butler (2013) reported that perpetrators consider factors beyond gender, age, and physical appearance when selecting victims. Children who have few friends, lack self-confidence, appear unhappy, or exhibit emotional dependency are often perceived as “easy targets.” In addition, higher rates of abuse were observed among girls with disabilities. This elevated risk was found not only among children with physical disabilities but also among those with intellectual disabilities. Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder (ADHD) was likewise identified as a factor associated with an increased risk of sexual abuse.

Another important factor associated with child sexual abuse is family structure. Sexual abuse may be perpetrated by a member of the family itself (Çeçen, 2007). Various family characteristics may also increase the risk of abuse. The presence of both biological parents in the household appears to reduce the risk, whereas children of mothers raising their children alone have been found to be more frequently targeted by perpetrators. Furthermore, the risk is substantially higher among children living without either biological parent (Butler, 2013; Black et al., 2001). Children who have experienced sexual abuse have reported conflict and disagreement between their parents. Poor communication within the family has also been identified as an important factor associated with increased risk of sexual abuse (Finkelhor & Baron, 1986). Low family income constitutes another significant risk factor. Research has demonstrated a positive association between poverty and child sexual abuse, while higher property values in residential areas have been associated with lower rates of child sexual abuse (Black et al., 2001). Although no clear association has been identified between ethnicity and sexual abuse, socioeconomic status and maternal educational level have been identified as factors associated with increased rates of child abuse (Butler, 2013).

Recent evidence from Türkiye further highlights the importance of family and relational factors in cases of child sexual abuse. In a retrospective study conducted in Düzce Province, Yılmaz and Daniş (2025) examined judicial case files involving children referred for suspected sexual abuse and analyzed the socio-demographic characteristics of victims, family structures, locations where abuse occurred, and perpetrator–victim relationships. The findings indicated that perpetrators were frequently individuals known and trusted by the child, with a particular emphasis on incest cases occurring within the family environment. The authors argued that understanding child sexual abuse through a social work perspective is essential for developing effective child protection policies and

preventive interventions. These findings support the view that family dynamics and immediate social environments play a significant role in both the occurrence and disclosure of child sexual abuse (Yılmaz & Daniş, 2025).

The study conducted by Finkelhor and Baron (1986) represents one of the early investigations examining societal risk factors associated with child sexual abuse. The authors noted that identifying children at high risk of sexual abuse is difficult because sexual abuse is often concealed, and the associated risk factors may therefore remain hidden as well. As can be seen, numerous potential risk factors may contribute to child sexual abuse. These include gender, characteristics targeted by perpetrators, family structure, and socioeconomic factors. While these factors increase children's vulnerability to abuse, they may also heighten the risk of experiencing various psychopathological difficulties following abuse.

In this review article, studies conducted within the framework of the five theories discussed above were examined. Research addressing the various psychosocial problems developed by children following sexual abuse and the psychopathological consequences of these problems was also included. The central hypothesis of the study is that childhood sexual abuse increases the likelihood of psychopathological problems in later life.

Method

Literature Review

The literature review was conducted using the Google Scholar, DergiPark, MEDLINE, and PsycNET databases. In line with the aim of the study, articles examining child abuse in relation to various theoretical frameworks were reviewed first, followed by studies investigating the psychosocial risk factors associated with child sexual abuse and its psychopathological consequences. The keywords used in the search process were “child sexual abuse,” “Attachment Theory,” “Social Learning Theory,” “Psychoanalytic Theory,” “Ecological Systems Theory,” and “psychopathology.” A total of 364 articles published between 1989 and 2025 were screened, and 50 articles were selected for inclusion in the review.

Inclusion Criteria

Articles, books, studies, and reports deemed relevant by the author, with more than 25 citations and addressing child sexual abuse, related theoretical frameworks, psychosocial risk factors, and psychopathological consequences, were reviewed and included in the study.

Findings

Findings Related to Psychosocial Theories

Attachment theory emphasizes that attachment styles may increase vulnerability to child sexual abuse. According to this perspective, the quality of the relationship established between the child and the caregiver during the early years of life may influence the individual's capacity for personal development, including self-efficacy, boundary setting, trust, recognition of danger, and the ability to create a sense of safety. Studies examining Attachment Theory have demonstrated that attachment styles influence both vulnerability to child sexual abuse and post-abuse outcomes (Bolen, 2002; Bacon & Richardson, 2001). According to this theory, insecure attachment patterns, such as anxious, avoidant, and disorganized attachment, may increase children's vulnerability to sexual abuse (Robinson & Breaux, 2019). Children who fail to develop secure attachments with their parents have been found to be more frequently exposed to child sexual abuse. Furthermore, these individuals appear to experience higher rates of depression in adulthood and are more likely to engage in maladaptive behaviors within their interpersonal relationships (Liem & Boudewyn, 1999).

The findings also suggest that attachment styles affect not only the individual but also those around them. Research has indicated that individuals who perpetrate child sexual abuse are more

likely to exhibit insecure attachment patterns (Bolen, 2002). Studies have further suggested that the children of parents who experienced childhood sexual abuse may also be adversely affected. Mothers who were exposed to sexual abuse during childhood have been found to exhibit higher levels of attachment insecurity and greater attachment-related anxiety. Maternal attachment anxiety has also been shown to be positively correlated with maternal stress. In addition, their children have been observed to display more anxious self-protective behaviors (Kwako et al., 2010). Attachment styles may also serve as an important protective resource for children who have experienced sexual abuse. It has been observed that children with secure attachment styles are better able to tolerate and cope with the consequences of sexual abuse than those with insecure attachment styles. According to the study conducted by Cantón-Cortés et al. (2015), sexually abused children with secure attachment styles demonstrated more effective coping than those with insecure attachment patterns. Similarly, Shapiro and Levendosky (1999) found both a negative association between secure attachment and child sexual abuse and a strong relationship between childhood sexual abuse and maladaptive coping strategies. Collectively, these studies indicate that attachment style plays a significant role in both the risk of child sexual abuse and the coping processes that follow it.

When child abuse is examined through the lens of Social Learning Theory, several notable findings emerge. Individuals who experienced abuse during childhood tend to view violence as a more acceptable form of behavior. Moreover, children exposed to abuse are more likely to engage in criminal behavior or display violent tendencies later in life (Robinson & Breau, 2019). Similarly, Milaniak and Widom (2015) found that individuals who were maltreated during childhood are considerably more likely to perpetrate child abuse as adults. Higher levels of violence have also been observed among males who experienced childhood sexual abuse, and these individuals may experience confusion regarding their gender identity (Kobayashi et al., 1995). Individuals who have experienced child sexual abuse are also more likely to commit child sexual abuse offenses themselves (Delvecchio, 2013). Given that childhood sexual abuse does not appear to be strongly associated with other forms of abuse, it may be suggested that childhood sexual abuse serves as a model for the development of specific sexual behaviors (Felson & Lane, 2009). The observational learning and modeling processes proposed by Social Learning Theory have been shown to increase aggressive behavior (Bandura et al., 1961). Studies conducted within this theoretical framework suggest that children who experience sexual abuse may learn and internalize such behaviors through observation and modeling and may later reproduce them in their interactions with others (Felson & Lane, 2009; Delvecchio, 2013). From the perspective of Social Learning Theory, individuals who have experienced sexual abuse may constitute a risk factor for future generations if the consequences of abuse remain unaddressed. Therefore, supporting and rehabilitating this vulnerable population through carefully designed interventions is considered essential for both individual well-being and the promotion of community mental health.

When child sexual abuse is examined from the perspective of Freud's theories, a number of significant findings emerge. For example, according to the study conducted by Wolf and Alpert (1991), individuals who experienced sexual abuse during childhood exhibit substantial difficulties in ego development. These difficulties include regressions, distortions, and impairments in reality testing. In particular, pregenital developmental disturbances appear to be of considerable significance. Research has shown that the sense of self is adversely affected in children who have experienced sexual abuse. Among girls exposed to intrafamilial sexual abuse, a range of difficulties has been identified, extending from problems related to gender stability to disruptions in primary identification with the father. In addition, narcissistic features, disturbances in bodily integrity, and experiences of psychological splitting have been observed among sexually abused children. Difficulties in superego development have also been reported, particularly among boys, including excessive seriousness and self-punitive tendencies. Feelings of shame and guilt are likewise among the commonly observed symptoms. Repression and denial have been identified as the most frequently used defense mechanisms for coping with the experience of sexual abuse. Sexual

difficulties constitute some of the most prominent symptoms observed among survivors of childhood sexual abuse. Examples of these difficulties include diminished interest in sexual activity, avoidance of sexual relationships, sexual confusion, adolescent pregnancy, and fear of homosexuality. Overall, the findings suggest that childhood sexual abuse may contribute to disturbances in ego development, superego development, and self-concept, while also leading to the use of various defense mechanisms and the emergence of sexual difficulties in adulthood.

When child sexual abuse is examined through the lens of Ecological Systems Theory, several important findings emerge. For example, according to the study conducted by Pash (2017), the individuals within the microsystems of sexually abused children play a crucial role in the child's experience and response to abuse. Among these individuals, the mother is particularly important. A mother's strength and the quality of her relationship with the child significantly influence the child's willingness and ability to disclose the abuse. Teachers, who also form part of the child's microsystem, play an important role in identifying and reporting child sexual abuse. However, microsystems may also exert negative influences on children. For instance, an oppressive family environment may have detrimental effects on the child. Similarly, negative emotional reactions that emerge within these environments following disclosure of abuse may further harm the child. Within the mesosystem, effective communication among family members may have positive effects on both the family and the child. Conversely, a lack of belief among family members regarding the occurrence of sexual abuse may negatively affect the child's experience and willingness to disclose the abuse. Alaggia (2010) examined the ecological factors influencing the disclosure of sexual abuse among children. According to this study, factors within the family microsystem, such as family chaos and high levels of substance use, may discourage children from disclosing sexual abuse. Likewise, the presence of domestic violence may lead children to conceal their experiences of abuse. Given the strong association between maternal victimization and child sexual abuse, domestic violence may further intensify children's fears of revealing the abuse.

When child abuse is examined from the perspective of Systems Theory, the findings reported by Asen et al. (1989) are particularly noteworthy. According to this study, Systems Theory conceptualizes child abuse within the family as one of the structural and interactional patterns of family functioning. Rather than focusing solely on the interactions between the victim and the perpetrator, or between these individuals and other family members, Systems Theory also considers family relationships within their broader relational context. However, Systems Theory has been subject to criticism because it does not place sufficient emphasis on the power imbalance between the victimized child and the abusive parent. It has also been criticized for implying that the child bears some degree of responsibility for the abuse experienced. Yet, even when a child exhibits challenging or aggressive behaviors, such behaviors cannot be considered a justification for abuse. From a Systems Theory perspective, child abuse within the family is understood as persisting because it is perceived, consciously or unconsciously, as serving a particular function within the family system. This perceived functionality may contribute to the fulfillment of certain purposes within the family as a whole, among specific family members, or within the extended family network. The forms of abuse experienced by children may vary according to the structure and dynamics of the family system. Examples include professional abuse, intergenerational abuse, and culturally embedded forms of abuse.

Findings Related to the Psychopathological Consequences of Child Sexual Abuse

Adverse experiences during childhood may negatively affect children's development and increase their vulnerability to psychopathological disorders. Individuals who experienced abuse during childhood may develop disorders such as depression, anxiety, and post-traumatic stress disorder (PTSD) (Gibb et al., 2007). In a review conducted by Noll (2021), findings from various studies were synthesized, revealing that children who experienced sexual abuse were more likely to develop borderline personality disorder, conversion disorder, PTSD, anxiety and depression,

schizophrenia, and somatoform disorders. The same review also reported that individuals who had experienced childhood sexual abuse demonstrated higher rates of alcohol and substance use later in life. The findings reported by Gibb et al. (2007) support these conclusions. Similarly, Hashim et al. (2024) identified childhood sexual abuse as a major risk factor for psychopathological disorders while also emphasizing that child sexual abuse often co-occurs with other adverse life experiences. In addition, children who experienced physical or sexual abuse were found to exhibit higher rates of social phobia and major depressive disorder. In the study conducted by Molnar et al. (2001), individuals who had experienced childhood sexual abuse demonstrated higher levels of alcohol use. Furthermore, among women who experienced childhood sexual abuse, significant associations were identified between sexual abuse and 14 of the 17 psychiatric disorders examined in the study. Among men, significant associations were found with 5 of the 17 disorders investigated.

Although child sexual abuse is most commonly associated with conditions such as anxiety, depression, and PTSD, it has also been linked to personality disorders. Research indicates that the personality disorder most strongly associated with childhood sexual abuse is Borderline Personality Disorder (Noll, 2021). The study conducted by Johnson et al. (2003) supports this finding while also suggesting that childhood sexual abuse may contribute to the development of various other personality disorders. However, the precise nature of the relationship between sexual abuse and different personality disorders remains unclear (Johnson et al., 2003).

Pereda et al. (2011) reviewed studies examining the relationship between childhood sexual abuse and personality disorders classified in the DSM-IV. Personality disorders, which are categorized into three clusters in the DSM-IV, were examined separately in this review. Within Cluster A, which includes disorders characterized by odd and eccentric behaviors, Schizotypal Personality Disorder was found to have the strongest association with childhood sexual abuse. Within Cluster B, which includes Antisocial, Borderline, Histrionic, and Narcissistic Personality Disorders, Borderline Personality Disorder demonstrated the strongest association, consistent with findings from previous studies. Furthermore, childhood sexual abuse was identified as a potential contributing factor in the development of Antisocial Personality Disorder. Within Cluster C, which includes disorders characterized by anxiety and social withdrawal, Avoidant Personality Disorder and Dependent Personality Disorder were found to be associated with childhood sexual abuse.

Two additional psychopathological outcomes associated with childhood sexual abuse are psychosis and eating disorders. The relationship between both conditions and sexual abuse has been supported by empirical research (Noll, 2021). According to a study conducted in the United Kingdom by Bebbington et al. (2011), a significant association exists between psychosis and childhood sexual abuse. This association was found to be particularly strong among individuals who had experienced sexual intercourse as a form of abuse during childhood. Repeated victimization, however, did not appear to substantially increase the likelihood of psychosis. The study also found that the association between sexual abuse and psychosis was stronger among women than among men. Similarly, Sheffield et al. (2013) reported that individuals exposed to childhood trauma face a substantially increased risk of developing severe psychiatric disorders. In addition, auditory hallucinations were found to occur considerably more frequently among individuals who had experienced childhood sexual abuse than among those without such experiences. This observation suggests that the auditory system may be particularly affected by childhood abuse. The study further emphasized that childhood abuse may play a significant role in the development of psychosis.

Studies examining eating disorders have shown that binge eating disorder and bulimia nervosa occur more frequently among individuals who experienced childhood sexual abuse (Noll, 2021). For example, the study conducted by Wonderlich et al. (1997) identified childhood sexual abuse as a risk factor for bulimia nervosa. The study also demonstrated that childhood sexual abuse increases the level of comorbidity between eating disorders and other psychological disorders. Similarly, according to a study conducted with women by Sanci et al. (2008), childhood sexual abuse

is strongly associated with bulimic disorders. The findings indicated that as the severity of childhood sexual abuse increases, the likelihood of developing bulimia nervosa and anorexia nervosa also increases; however, the evidence supporting this association is considerably stronger for bulimia nervosa.

Although sexual dysfunctions do not appear consistently among all individuals who have experienced childhood sexual abuse, one study found that women who were sexually abused during childhood exhibited substantially higher rates of sexual dysfunction compared to those without such experiences (Noll, 2021). In their study, Aşçı et al. (2023) found that women who had experienced childhood sexual abuse reported poorer sexual functioning and were exposed to a greater number of sexual difficulties. The findings of Tunçay and Şahin (2024) support these results and further indicate that women who experienced childhood sexual abuse are more likely to experience sexual victimization during adulthood.

One of the most significant consequences of childhood sexual abuse involves experiences of sexual identity confusion. Although most studies have not established a direct causal relationship between childhood sexual abuse and homosexuality or bisexuality, individuals who identify as gay, lesbian, bisexual, or queer report substantially higher rates of childhood sexual abuse than other populations (Walker et al., 2012). The study conducted by Sweet and Welles (2012) supports this finding and additionally reported higher rates of HIV infection and sexually transmitted diseases among sexual minority groups. Furthermore, Sweet and Welles emphasized the need for further investigation of the factors that may mediate the relationship between childhood sexual abuse and subsequent mental health problems and substance use. In a study conducted with women, Alvy et al. (2013) found that heterosexual women reported significantly lower rates of childhood abuse and neglect than women with minority sexual orientations. Lesbian and bisexual women were found to report substantially higher rates of childhood sexual abuse than heterosexual women. In addition, lesbian and bisexual women reported higher rates of childhood physical abuse compared with heterosexual women.

The findings indicate that exposure to sexual abuse during childhood increases the likelihood of experiencing a range of psychopathological problems. These include personality disorders, eating disorders, mood disorders, sexual dysfunctions, sexual identity confusion, psychosis, and post-traumatic stress disorder (PTSD). The substantially lower prevalence of many of these disorders among individuals without a history of childhood sexual abuse highlights the importance of awareness regarding sexual abuse and underscores the necessity of protecting children from sexual victimization. In this regard, raising awareness and implementing preventive and protective interventions may be considered important strategies for reducing psychopathological risks associated with child sexual abuse.

Discussion and Conclusion

Over the past century, various developments, including industrialization and changes in working life, have transformed family structures. Extended family systems have increasingly been replaced by nuclear families, and responsibility for children's care and upbringing has gradually come to be shared between families and educational institutions. Safeguarding the best interests of the child is too important to be left solely within the boundaries of the family system. Therefore, the implementation of preventive measures against child sexual abuse through state support and educational institutions is essential. Healthy societies are built upon healthy individuals. The effects of adverse childhood experiences may persist for many years. As noted by Kearney et al. (2010), "experiences of abuse during the early years of life are likely to affect victims throughout the remainder of their lives." Exposure to abuse during childhood has also been identified as one of the most significant risk factors for depression in adulthood (Ritchie et al., 2009). Not every individual who experiences abuse during childhood inevitably develops psychopathology later in life, a finding

that has also been supported by clinical studies (Alim et al., 2008; Collishaw et al., 2007). Nevertheless, extensive research has demonstrated that childhood sexual abuse can contribute to the development of numerous psychopathological conditions. The studies reviewed in the present article support this conclusion. When child sexual abuse is examined through different theoretical perspectives, Attachment Theory suggests that establishing secure relationships with significant others, particularly caregivers, during early childhood is crucial for the development of healthy interpersonal relationships in adulthood. The findings reviewed indicate that attachment style may play an important role both in the risk of exposure to child sexual abuse and in subsequent coping strategies. Accordingly, promoting healthy and secure attachment patterns from infancy onward and disseminating attachment-informed practices through in-service training programs within institutions serving children are recommended. Social Learning Theory proposes that children learn and internalize the roles and behaviors of those in their immediate environment through observation and modeling, and that these learned patterns may significantly influence the roles they assume in adulthood. Factors such as self-control skills, social protective factors, and dynamic protective factors are considered important within this framework. Enhancing self-control skills among children who have experienced abuse, supporting their participation in social environments, and providing training in emotional and behavioral regulation may contribute significantly to disrupting the cycle of violence (Wright et al., 2019). Furthermore, according to Bandura, reinforcement is important not only for the acquisition of behaviors but also for the maintenance of their outcomes. In this regard, the failure to hold perpetrators accountable, societal indifference, limited public awareness, and perceptions of impunity may contribute to the persistence and increase of child sexual abuse when viewed through the lens of Social Learning Theory.

Psychoanalytic Theory, on the other hand, posits that the origins of many psychological traumas can be traced back to childhood experiences. Research conducted within this theoretical framework suggests that childhood sexual abuse may lead to disturbances in ego development, superego functioning, and self-concept, while also contributing to the emergence of various defense mechanisms aimed at coping with trauma. These processes may subsequently result in a range of sexual difficulties and interpersonal problems during adulthood.

Ecological Systems Theory proposes that human development is influenced by interconnected environmental factors that range from immediate contexts, such as the family, to broader and more encompassing influences, such as culture. From a theoretical perspective, child sexual abuse may increase the risk of difficulties in establishing secure attachments, the continuation of maladaptive behaviors through modeling processes, and the emergence of psychopathological symptoms in adulthood. Child sexual abuse affects not only the future life of the individual but also has detrimental consequences for multiple systems, including peers, social networks, family relationships, and society as a whole.

The findings reviewed in the present study indicate that exposure to sexual abuse during childhood increases the likelihood of developing a variety of psychopathological conditions. These include personality disorders, eating disorders, mood disorders, sexual dysfunctions, sexual identity confusion, psychosis, and Post-Traumatic Stress Disorder (PTSD). The substantially lower prevalence of many of these disorders among individuals without a history of childhood sexual abuse further underscores the importance of raising awareness about sexual abuse and highlights the necessity of protecting children from sexual victimization. Such awareness and preventive efforts may therefore be regarded as important protective factors in reducing psychopathological risks.

Over the past century, many social problems have increasingly been addressed through multidisciplinary perspectives. This approach has enabled the development of more comprehensive and effective solutions. The prevention of child sexual abuse, which has profoundly damaging consequences for children, requires holistic interventions that transcend disciplinary boundaries. Primary prevention efforts, particularly public awareness and community education initiatives, are

among the most important strategies in this field. Contributions from disciplines such as Psychology, Sociology, Social Work, Child Development, Medicine, and Law are considered highly valuable in preventing child sexual abuse. In particular, expanding and disseminating educational programs targeting the preschool period have been identified as important preventive measures (Topping & Barron, 2009). The exposure of children to neglect, abuse, and maltreatment in ways that violate human dignity and integrity has been described as an indicator of the cultural and civil inadequacies of the societies in which such practices occur (Kalaycı, 2023). Within the context of child neglect and abuse prevention, it is considered important to enhance children's skills across all areas of life, including the home, school, and community environments. Furthermore, incorporating anti-bullying behavioral skills training into abuse prevention programs is recommended (Rispen et al., 1997). Child abuse intervention programs have been shown to be effective in improving children's knowledge and skills related to protection and safety (Hébert et al., 2001). The prevention of child abuse is possible both through educational frameworks and through the active involvement of teachers in practice (Maher, 1991). It is therefore essential to provide informative and supportive in-service training for teachers and other professionals who may encounter cases of child sexual abuse, including guidance on appropriate referral mechanisms and institutional procedures (Mathews et al., 2022). Medical professionals also occupy a critical role in the identification, assessment, and treatment of child sexual abuse cases (Rimsza et al., 2002). Given the complexity and sensitivity of the issue, it is imperative that professionals from multiple disciplines fulfill their respective responsibilities in a coordinated manner. One of the most effective ways to prevent child sexual abuse is to expand educational and awareness-raising initiatives that foster public understanding of the issue. Because victimization often occurs within private and ostensibly safe environments, increasing children's awareness of their own rights, bodily boundaries, and personal safety is of particular importance. In this context, privacy education constitutes a fundamental component of prevention efforts, enabling children to develop self-protection skills and activate protective mechanisms when necessary. Accordingly, education concerning appropriate and inappropriate touch should be incorporated into educational curricula at all levels, including preschool education (Tüccar, 2023).

In conclusion, child sexual abuse has been examined through multiple theoretical perspectives and has been identified as a critical risk factor that threatens healthy human development through its profound psychopathological consequences. Sexual abuse experienced during childhood constitutes a significant psychological problem that adversely affects mental health. Moreover, through its associated social difficulties and experiences such as sexual identity confusion, it represents a social risk factor capable of affecting multiple systems, particularly the family as a primary social institution. Addressing this issue requires the collaborative efforts of professionals from various disciplines. It is recommended that comprehensive interventions be developed by drawing upon psychosocial approaches and integrating preventive, protective, supportive, and therapeutic strategies. Such holistic efforts are essential for reducing the psychopathological risks associated with child sexual abuse and for promoting the well-being of affected individuals and the broader social systems in which they live.

www.turkishstudies.net/religion

Turkish Studies - Comparative Religious Studies

eISSN: 2667-5544

ANKARA SCIENCE
UNIVERSITY

Çocukluk Çağı Cinsel İstismarının Psikopatolojik Sonuçları ve Psikososyal Yaklaşımlar

Giriş

Çocuk istismarı, son yıllarda araştırmaların konusu olmaya başlamıştır. Tarih boyunca farklı şekillerde karşımıza çıkan çocuk istismarı, ne yazık ki her zaman bir sorun olarak görülmemiştir. Çocukların tanrılara kurban edilmeleri, dövülmeleri, çocuk işçiliği, ensest tarih boyunca varlığını sürdürmüş ve bazen doğal karşılanmıştır (Aydın, 2018). Ancak tarihsel süreçte çocuklara yönelik yaklaşımlar değişmeye başlamıştır. Sanayileşme ile ailenin sınırları küçülmüş, aile üyelerinin sayıları azalmış, aile içi ilişkiler yoğunlaşmış, etkileşim artmış, çocukların tüm bakımı çoğunlukla çekirdek ailenin sorumluluğuna verilmiştir. Aile kendi sınırları içinde, kendi değerleri ve imkanları ile farklılaşan tutumlarla çocuklarını yetiştirmeye başlamıştır. Çekirdek ailelerde küçülen sınırlar ile ailenin etkisi daha çok artmaya başlamıştır. Ailenin kendi değerleri, gücü ya da güçsüzlüğü tutumlarını, davranış kalıplarını farklılaştırmakta, çocuklar da bu konuda en çok etkilenen grup olabilmektedir. Olumsuz aile davranışlarından etkilenen çocukların korunup kollanmaları toplumsal bir sorumluluğa dönüşmüş ve bu durum da devletlerin görevi olmuştur. Knight'a (1986) göre ise, insanlık tarihinde çocuk istismarı her daim var olsa da sanayi devriminden sonra 19. yüzyılda bir örüntü olarak çocuk ihmal ve istismarı gündeme gelmeye başlamış, değişen yaşam koşulları ile çocuk istismarı daha sistematik ve yaygın bir hale gelmiştir.

Çocuk cinsel istismarının tanımı ilk defa 1860 yılında bir doktor olan Ambroise Tardieu tarafından yapılmış; Tardieu, makalesinde çeşitli fiziksel ve cinsel istismar türlerinden bahsetmiştir (Durmaz, 2021). Cinsel istismarın tarihi eski olmasına karşın dünya gündeminde son 200 yıldır yer bulmuştur. Tarih boyunca gördüğümüz anekdotlar cinsel istismarın eski olmasının yanında her zaman ciddi bir suç ve bir yanlış olduğunu göstermektedir (Coldrey, 1996). Profesyonel olarak cinsel istismarla ilgilenen ilk insanlardan biri Sigmund Freud'dur. Freud, kadın hastalarının uğradığı cinsel istismar sonrası bu konuya daha çok eğilmiş ve o dönemde psikanalizin mottosunun "Sana ne yaptılar küçük çocuk?" olması gerektiğini savunmuştur. İlerleyen zamanlarda ise çocuk istismarı adeta yeniden unutulmuş ve her ne kadar istatistik raporlarında önemli sayıda çocuğun istismara uğradığı bilgisi bulunsu bile çocuk istismarı toplum tarafından göz ardı edilmiştir (Coldrey, 1996). Ailenin çocuklarını sevdiği ve onlara zarar vermeyeceği düşüncesi, ailelerin çocuklarını cinsel istismara maruz bırakmayacağı algısını insanlara yerleştirmiş ve doktorlar bile çocuklarda yayılan cinsel hastalıkların cinsel istismarın bir sonucu olabileceğini düşünmemişlerdir (Smart, 2000). Çocuklara yönelik istismarın Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra göz ardı edilmesinin sebepleri olarak iki dünya savaşının getirdiği psikolojik ve ekonomik buhran ve İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ortaya çıkan Soğuk Savaş dönemi gösterilebilir. Bu dönemlerde ekonomik ve siyasi problemler insanların hayatında önemli bir yer tutmaya başlamış, çocuk istismarı gibi konular ne yazık ki arka plana atılmıştır (Coldrey, 1996).

Çocuklarda istismarın kademeli olarak tekrar gün yüzüne çıkması ise 1950'ler ve 1960'larda başlayan araştırmalarla olmuştur. Doktor Caffey ve diğer doktorlar, yaptığı araştırmalarda bebeklerde hastalık dışı yaralanmaların sebebinin ebeveynler olduğunu tespit etmişlerdir. Başka bir

doktor olan Dr Kempe'nin "Battered Child Syndrome" (Hırpalanmış Çocuk Sendromu) adlı makalesi de çocuk istismarının dikkate alınmasında önemli bir rol oynamıştır. Kempe, makalesinde çocukların ciddi şekilde fiziksel istismara uğramasının çocukların ölümüne yol açabileceğini dile getirmiştir (Coldrey, 1996). Fiziksel istismar bu iki çalışma gibi çalışmalardan sonra tekrar gün yüzüne çıkmış ve yıllar içerisinde çocuklara yönelik istismar ile ilgili yasalar ortaya çıkmaya başlamıştır. Bir diğer istismar türü olan çocuk cinsel istismarının gündeme gelmesi ise 1970'lerde gerçekleşmiştir. Bu yıllarda güçlenen feminist hareketler, öncelikle kadınlara yönelik istismarları gündeme getirmişler daha sonra çocuk cinsel istismarını da gündemlerine taşımışlardır. Feminist hareketin popüler olması, çocuk cinsel istismarının da kitlelere tanıtılmasını sağlamıştır (Coldrey, 1996). Tıp dünyasının bu konudaki dikkatini çeken bir unsur ise Summit'in çocuk cinsel istismarı ile ilgili yayınladığı makalesidir. Tıp hariç farklı alanlarda da ilgi gören bu makale, çocuk cinsel istismarının kitlelere yayılmasında önemli bir rol oynamıştır (Durmaz, 2021). 1980 ve 1990'lardan sonra ise doktorlar cinsel istismarın çocuklarda cinsel yolla bulaşan hastalıklara neden olabileceğini düşünmeye başlamışlardır. Yine de bazı makalelerde cinsel istismara pek ihtimal verilmemiştir (Smart, 2000).

Günümüzde ise çocuk istismarı ve özellikle çocuk cinsel istismarı medyada ve toplumda yer bulmaktadır. Çocuk istismarına karşı genel bilinç artmıştır. Aynı zamanda uluslararası örgütlerin çocuk istismarını önleme üzerine çalışmaları bulunmaktadır. Devletler de çocuk istismarına karşı çeşitli yasaları yürürlüğe koymuştur. Ülkemizde de hem çocuk istismarına karşı çeşitli kanunlar yürürlüğe konmuş, hem de istismara uğrayan çocukların incelenmesi ve tedavi edilmesi için çeşitli kurumlar oluşturulmuştur (Durmaz, 2021). Çocuk istismarına yönelik toplumsal boyutta yasalar önemli olsa da çocuğun korunması öncelikle güvenli bağların ve sosyalliğin ilk öğrenildiği temel kurum olan aile ve sosyal destek sisteminde başlamalıdır. Bu konuya yönelik farkındalık çalışmalarının artırılması gerekli görülmektedir. Destekleyici ve iyileştirici çalışmalar önemli olduğu kadar, koruyucu önleyici çalışmalar ile çocuk cinsel istismarına yönelik farkındalığın yaygınlaştırılması gerekmektedir. Çocuğun yaşamında karşılaşılabileceği bu olumsuz yaşam deneyimi çocuğun psikolojik sağlığında çok önemli riskleri barındırmaktadır. Çocuk istismarını sadece psikolojik etkiler ve teoriler bağlamında ele almak sorunun psikososyal ve toplumsal yaklaşımını kısıtlamakta ve eksik bırakmaktadır. İstismar birey, aile ve toplumu etkileyen çok boyutlu sorundur. İstismara uğrayan bireyin psikopatolojik etkilerini vurgulamak ve toplumsal olarak riskleri ve önlemleri de muhakkak değerlendirmek gerekmektedir. Yaşanan tüm zorluklar bireyin psikososyal yönünü olumsuz etkileyerek bireysel ve toplumsal birçok riski barındırdığı ve bu riskli deneyimin aile kurumuna da olumsuz etkileri olabileceği öngörülmektedir. İstismar birey için biyopsikososyal bir risktir ve bütüncül çalışma ile ele alınmalıdır.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu makalede, çocukluk döneminde cinsel istismara uğramanın çeşitli psikopatolojik sorunlara maruz kalma oranını artırdığı vurgulanmaktadır. Çocukluk döneminde yaşanan cinsel istismar ile bazı psikopatolojik bozukluklar arasında ilişki bulunmuştur. Bu psikopatolojik bozukluklar; kişilik bozuklukları, yeme bozuklukları, duygu durum bozuklukları, cinsel işlev bozuklukları, cinsel kimlik karmaşaları, psikoz ve travma sonrası stres bozukluğu gibi çeşitli bozukluklardır. Çocuk cinsel istismarına yönelik riskler vurgulanarak bu alanda geliştirilecek çalışmalarda psikososyal kuramların önemi ve yaklaşım farkı açıklanarak bu alanda yapılacak destekleyici ve geliştirici çalışmalara yol gösterici olmak amaçlanmaktadır.

Literatür Özeti ve Araştırmanın Katkısı

Bu çalışmada psikososyal kuramlardan; bağlanma, sosyal öğrenme, psikoanalitik, ekolojik sistemler gibi teoriler ele alınmıştır. öncelikle çocuk istismarı, psikososyal teoriler, psikolojik etkiler ve toplumsal riskler ve çözüm önerileri ile bütüncül yaklaşımının önemi ve gerekliliğine vurgu yapılarak "çocuk istismarı" olgusu literatür taraması ile ayrıntılı ele alınacaktır.

Psikososyal Teoriler

Çocuk istismarı, çeşitli şekillerde karşımıza çıkabilmektedir. Çocuk istismarı kavramının daha iyi anlaşılabilmesi, açıklanabilmesi ve çocuklar üzerindeki etkilerinin gözlemlenebilmesi için çocuk istismarı ve bağlanma teorisi, sosyal öğrenme teorisi gibi teoriler bağdaştırılmıştır. Derleme, aşağıdaki teoriler ışığında gerçekleştirilmiştir.

Bağlanma Teorisi (Attachment Theory)

Bowlby, bağlanma teorisini “Bir kişinin, genellikle daha güçlü ve/veya daha üst konumda olarak düşünülen, farklılaşmış ve tercih edilen başka bir bireye yakınlık kazanmasını veya sürdürmesini sağlayan herhangi bir davranış biçimi” şeklinde açıklamıştır (Bowlby, 1973). Bowlby’nin bağlanma teorisi, daha sonra ise Ainsworth ve arkadaşları (1978) tarafından geliştirilmiş ve bağlanma türleri temel olarak Güvenli (Secure), Kaygılı (Anxious), ve Kaçınan (Avoidant) adında üç farklı kategoriye ayrılmıştır. Bu bağlanma türleri şu şekilde açıklanabilir: Güvenli bağlanma türüne sahip olan insanlar bebekliklerinde bakıcıları ile sağlam ve sağlıklı bir ilişki kurmuşlardır. Büyüdüklerinde ise çevreleri ile sağlıklı ilişkiler kurmaya devam ederler. Kaygılı bağlanma türüne sahip olan insanlar bebekliklerinde bakıcılarından çok uzakta kalmaya tahammül edememişlerdir. Büyüdüklerinde ise ilişkilerin erken aşamalarında boğulup kalırlar. Kaçınan bağlanma türünde ise çocuklukta bakıcılar ile minimal iletişim görülür. Büyüdüklerinde ise durum yine aynıdır, ilişkilerde ilgisiz gözükürler (Goldberg, 1995). Bağlanma Teorisi’ne göre, çocuklar bağlandıkları insanları adeta bir üs gibi kullanırlar ve bu üsler üzerinden dış dünyayı tanımaya çalışırlar. Bu ilişkilerde zarar görmeleri elbette (yukarıda da görüldüğü üzere) sonraki hayatlarında da onları etkilemektedir (Bowlby, 1973). Bağlanma kuramı, çocuk cinsel istismarının ortaya çıkışında bağlanma türlerinin istismara maruz kalma risklerini arttırabileceğini vurgulamaktadır. Bu kurama göre yaşamının ilk yıllarında çocuğun bakım verenle kurduğu ilişki türü onun yaşamında öz yeterlilik, sınır koyma, güven, tehlike durumunu görme ve güvenli alan oluşturabilme gibi bireyin kişisel gelişim kapasitesine etki edebileceği vurgulanmaktadır. Çocuk cinsel istismarı ile çocuğun kendilik algısı, güvenli ve yakın ilişki kurma becerisinde sorunlarla doğrudan bağlanma sisteminde bozulmalara neden olabilmektedir. Çocuk cinsel istismarı yetişkinlik döneminde ilişkilerde sınır koyma, güven duyma, romantik ilişkide aşırı kaygı, yakınlıktan kaçınma gibi sorunlara neden olabilmektedir. Bu teoriye göre kaygılı bağlanma, kaçınmacı bağlanma ve dağınık bağlanma gibi sağlıklı olmayan bağlanma türleri çocuklarda cinsel istismara maruz kalma riskini arttırabilmektedir.

Sosyal Öğrenme Teorisi (Social Learning Theory)

Bandura’nın ortaya attığı sosyal öğrenme teorisi, günümüzde önemli davranışsal teorilerden biridir. Bandura (1977), makalesinde öğrenmenin sonuçlara da bağlı olduğunu ve insanların hangi durumlarda hangi davranışların uygun olduğunu sonuçlar üzerinden öğrendiğini söylemiştir. Sosyal öğrenme teorisi de insanların bir şeyleri izleyerek ve taklit ederek öğrendiğini söyler. İzleyerek öğrenme teoride önemli bir yer tutmaktadır. İnsanlar, başkalarının hareketlerini ve bu hareketler sonucunda oluşan sonuçları izleyerek bilgi edinirler. Bu durum da insanların izledikleri davranış modelleme ve daha sonra benimsemelerine yol açmaktadır (McLeod, 2024b). Bandura ve arkadaşlarının (1961) yaptığı çalışmada agresif ve agresif olmayan davranışları izleyen farklı grupların daha sonraki davranışları incelenmiş ve agresif davranışları izleyen insanların agresif olmayan davranışları izleyen insanlara göre daha agresif davranışlar sergiledikleri bulunmuştur. Bu durum agresifliğin izlenerek de öğrenilebileceğini göstermektedir. Bu teoride gözlem, pekiştirme, model olma, taklit etme gibi yöntemlerle davranışın kalıcı olabileceği vurgulanmaktadır. Bu teori ile çocuk cinsel istismarına uğrayan kişi çocukluk döneminde istismara tanık olması ya da model aldığı bir kişide bu davranışları görmesi durumunda “model alma” davranışı artabilmektedir. Cinsel istismarda bulunan kişinin toplum ve aile içindeki rolleri, davranışın nasıl uygulandığı, ödüller ve cezaların sistemdeki yeri, pekiştiricilerin kullanılıyor olması, gibi sosyal öğrenme kuramı yöntemleri

ile çocuk cinsel istismarın hem çocuk hem de istismarcı tarafından nasıl uygulandığı ve yorumlandığı ele alınmaktadır.

Psikanalitik Teori (Psychoanalytic Theory)

Freud'un ortaya attığı psikoanalitik teori ve psikanaliz terapi yöntemi, insanın bilinçdışını keşfetmek ve bilinç dışında kalmış bastırılmış duyguları açığa çıkarmayı hedefler. Bu teoriye göre her insanın bilinçdışında bastırılmış duygular, istekler, düşünceler bulunmaktadır. Psikanaliz terapi yöntemi, bilinçdışına ulaşmak için ise rüyalar gibi yöntemlere başvurur. Bilinçdışındaki bastırılmış duygular gün yüzüne çıkartılarak tedavi edilir (McLeod, 2024a). Psikanaliz metotlu terapiler her ne kadar günümüzde çokça tartışılrsa da varlığını sürdürmektedirler. Freud, teorilerini giderek geliştirmiş ve sonrasında travmaların kaynağının kişinin çocukluğuna dayandığını söylemiştir. Freud'a göre ise bu travmalar erken yaşlardaki cinsel hayatla ilişkilidir. Freud, cinsel gelişimin iki aşamadan oluştuğunu söylemektedir: cinsel arzuların vücudun farklı bölümlerinde ortaya çıktığı çocukluk aşaması ve bu arzuların daha sonra üreme için düzenlendiği yetişkinlik evresi. Bu iki aşamanın arasında ise cinsel arzunun farklı alanlara yöneldiği bir gecikme safhası bulunmaktadır (Lapsley ve Stey, 2011). Bu teoriye göre erken dönem yaşam deneyimleri çok önemlidir. Çocukluk döneminde yaşanan travmalar dürtü kontrollerinde sorunlara neden olabilmektedir. Bu dönemde yaşanan cinsel istismar gibi travmatik yaşam deneyimleri çarpık ego gelişimi, sağlıklı olmayan sapmış nesne ilişkileri, empati sorununa neden olabilmektedir. Çocukluk çağında cinsel istismara maruz kalan kişilerde duygusal ilişki sorunu, ilişkilerde güç ve kontrol zorluğu yaşama durumu görülebilmektedir. Bu ekolde istenmeyen durumlarla baş etmek üzere savunma mekanizmaları geliştirilmiştir. Çocuk cinsel istismarı ile karşılaşan bireylerde istismarı bilinçten uzaklaştırmak için "Bastırma" savunma mekanizması kullanılabilir. Ayrıca travma deneyimini iyi kendilik ve kötü kendilik ayrımı ile zihinsel "Bölme" yapabilmektedir. Cinsel istismara maruz kalan kişinin bazen istemeden benzer ilişki dinamiklerini tekrar ettiğini "Tekrarlama Zorlanması" adlı bir örüntü oluşturduğunu söylemektedir. Bu teori erken dönem gelişim döneminin etkilerinin yetişkinlik döneminde çok önemli ve etkili olduğunu vurgulamaktadır. Bu kurama göre çocuk cinsel istismarı, bireyin yaşamında kalıcı etkiler bırakabilmektedir.

Ekolojik Sistemler Teorisi (Ecological Systems Theory)

Urie Bronfenbrenner'in ortaya sürdüğü Ekolojik Sistemler Teorisi, insanların gelişiminin birbirine bağlı bazı çevresel faktörlerden etkilendiğini söyler. Bu çevresel faktörler aile gibi en yakın çevreden kültür gibi en uzak ve en kapsayıcı faktörlere kadar uzanabilir (Guy-Evans, 2024). Bronfenbrenner (1977), makalesinde 4 farklı sistemden bahsetmiştir. Bu sistemleri şu şekilde açıklayabilir:

1) Mikrosistem: Mikrosistemler, bir kişinin gelişimi sırasında yakın olarak etkileşime geçtiği ve o kişiyi içinde bulunduran ortamdır. Bu ortamlara aile, okul, çalışma ortamı gibi ortamlar örnek verilebilir. Kişi bu ortamlarda belirli rollere bürünür ve belirli davranışlar sergiler. Bu rollere örnek olarak ailede çocuk veya ebeveyn, okulda öğrenci, iş yerinde çalışan rolleri verilebilir.

2) Mezosistem: Mezosistemler, kişinin içinde bulunduğu önemli ortamların birbiri ile iletişime geçtiği sistemdir. Okul, aile ve arkadaş grupları arasında bulunan etkileşimler buna örnek gösterilebilir. Kısaca söylemek gerekirse mezosistemler, mikrosistemlerin sistemidir.

3) Ekzosistem: Ekzosistemler, mezosistemlerin gelişmiş versiyonları olarak yorumlanabilir. Ekzosistemler diğer sosyal yapıları içine alırlar. Ancak daha önceden bahsettiğimiz iki sistemin aksine ekzosistemler kişiyi içermez, ancak kişinin bulunduğu sistemleri direkt veya dolaylı yollarla etkilerler. Ekzosistemler zaman içinde değişmeye ve gelişmeye devam ederler. Medya, sosyal medya, devletlerin faaliyetleri, iletişim ve ulaşım araçları ekzosistemlere örnek gösterilebilir.

4) Makrosistem: Makrosistemler, yukarıdaki diğer üç sistemden farklı olup, bu üç sistemin getirdiği kültürel, sosyal, ekonomik sistemleri kapsar. Makrosistemler sadece yapısal değildir ve

bilgi ve ideoloji gibi unsurları da taşırlar. Makrosistemlerin kişinin gelişiminde oynadığı rol ise kişinin bulunduğu ortamlarda diğer insanlarla nasıl iletişime geçmesi gerektiğini ve beklentilerini nasıl ayarlayacağını etkilemesidir. Makrosistemler genelde toplumun hafızasına yerleşmiştir ve bilinçdışı gerçekleşirler.

Bu teori ile çocuk cinsel istismarı aile, toplum, kurumlar, sosyal çevre, kültür gibi birçok boyutu olduğunu söyler ve soruna karşı hepsinin bir bütün olarak ele alınmasının gerekliliğini vurgular.

Sistemler Teorisi (Systems Theory)

Sistemler Teorisi, sistemlere ait özellikleri, ilkeleri ve yasaları açıklamaya çalışır. Bu açıklamayı yaparken sistemlerin türlerini, bileşenlerini ve aralarındaki bağları/güçleri dikkate almaz. Sistemler teorisindeki “sistem” farklı öğelerin birbirleri ile bir etkileşim halinde olduğu bir bütündür. Bu etkileşimler rastgele değil, bir düzen içinde hareket eder. Sistemler teorisi, disiplinler arası bir teori olup farklı branşlarda veya bilim dallarında ortaya çıkan olguları değerlendirmek için kullanılabilir (Von Bertalanffy, 1967).

Sistem merkezli bir teori, yapılan bir hatanın nedenlerini sadece bir kişide değil, sistemin tüm parçalarında arar. Bir insan geleneksel bir incelemede hatalı bulunursa yaptığı hata doğrultusunda o kişiye belirli bir sorumluluk yüklenebilir. Sistemler teorisinde ise hatayı yapan birey, yalnızca bu hatanın parçalarından biridir; sonuç ise bu insanın o sistemle olan etkileşiminin bir ürünüdür (Munro, 2005). Sistemler teorisinde kişisel eylemler, bu eylem bir yetişkinin bir çocuğu istismar etmesi bile olsa, bir insanın patolojisinin dışı vurumu olarak görülmez. Bunun yerine bu eylemler ailenin işleyişinin bir parçası olarak görülür. Ailenin işlememesi ise semptomlarla değerlendirilir. Aileler izole de değildirler, onların da dahil olduğu akrabalıklar, komşuluklar gibi farklı sistemler bulunmaktadır (Asen vd., 1989). Sistemler teorisi, bir olaydaki hatayı azaltmak için bireyin daha fazla çalışması yerine o olayın tasarımını değiştirip insanları bilişsel olarak daha yetkin bir seviyeye çıkarmayı amaçlar (Munro, 2005). Bu teori cinsel istismarı sınırların ihlali olarak görür. Bu teoriye göre birey birçok sisteme ve alt sistemlere dahildir. Aile, okul, çevre birçok alt sistemi de içinde taşır. Aile sisteminde farklı roller ve alt sistemler oluşabilir. Yetişkin ve çocuk alt sistemi buna örnek verilebilir. Güç, ilişki, sınır, bu kuramda önemli kavramlardır. Çocuk cinsel istismarında sistemler arası bozulma vardır. İstismarı anlamak ve önlemek için sistemler arası ilişkilere, sınırlara odaklanmak gerekir. Çocuk cinsel istismarı çok boyutlu ele alınmalıdır. Çocuk cinsel istismarını sistem teorisine göre önlemek ve müdahale etmek için birey, aile, etkisi olan diğer kurumlar ve toplum ilişkiler odağında hep birlikte ele alınmalıdır.

Çocuk Cinsel İstismarının Psikososyal Risk Faktörleri

Çocuk cinsel istismarı, farklı nedenlere sahip hem kısa hem uzun vadede mağdura ağır psikolojik sorunlar yaşatabilen, yaşam kalitesini ve zevkini düşüren ciddi bir problemdir. Farklı şekillerde karşımıza çıkabilen çocuk cinsel istismarı, içinde pek çok risk de bulundurmaktadır (Çeçen, 2007). Bu riskler sadece mağduru değil; aileyi, sosyal hayatı ve sağlık/sosyal bakım sistemlerini de etkilemektedir (Wilcox vd., 2004). Ayrıca son yıllarda yapılan araştırmalarda çocuk cinsel istismarının sanıldığından çok daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte, çocuk cinsel istismarı ve taşıdığı potansiyel riskler hakkındaki farkındalık düzeyinin de arttığı gözlemlenmiştir (Çeçen, 2007). Bu bölümde çocuklara yönelik cinsel istismar ve risk faktörleri çeşitli çalışmaların eşliğinde bireysel, ailesel ve toplumsal faktörleri ile incelenecektir.

Çocuk cinsel istismarındaki bireysel risk faktörlerinden biri cinsiyettir. Kız çocuklarının erkeklere göre daha fazla istismara maruz kaldıkları gözlemlenmiştir. Ancak erkeklerin maruz kaldığı cinsel istismarın da daha az rapor edildiği de bulunan bulgulardandır (Finkelhor ve Baron, 1986). Bazı çalışmalarda ise cinsiyetin cinsel istismarda bir etkisinin olmadığı gözlemlenmiştir. Yine de bu sonuçlar üzerinden bir çıkarım yapmak ise kolay gözükmemektedir (Black vd., 2001).

Butler'ın (2013) sadece kızlar üzerinde yaptığı çalışmada ise istismarcıların mağdurlarını seçerken göz önünde bulundurduğu faktörler arasında cinsiyet, yaş ve dış görünüş harici başka faktörlerin de olduğu belirtilmiştir. Bu faktörlere göre az arkadaşı olan, kendine güvenmeyen, mutsuz ve duygusal açıdan muhtaç olanlar, “kolay av” gibi gözüken çocuklardır. Bu bulguya ek olarak engelli kızlara istismar oranının daha yüksek olduğu da gözlemlenmiştir. Sadece fiziksel engeller değil, zihinsel engellerde de bu oranın daha yüksek olduğu görülmüştür. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu'nun (DEHB) da cinsel istismara uğrama riskini artırdığı tespit edilmiştir.

Çocuklara yönelik cinsel istismarın önemli faktörlerinden bir diğeri ise aile yapısıdır. Cinsel istismar, aile içi bir bireyden gelebilmektedir (Çeçen, 2007). Ailenin farklı karakteristikleri de cinsel istismar riskini artırabilmektedir. Biyolojik anne babanın ailede bulunuyor olması istismar riskini azaltırken, çocuklarıyla tek başına ilgilenen annelerin çocuklarının istismarcılar tarafından daha çok tercih edildikleri gözlemlenmiş, ayrıca iki biyolojik ebeveyni de ailede olmayan çocuklar için riskin çok daha fazla olduğu tespit edilmiştir (Butler, 2013; Black vd., 2001). Cinsel istismara uğrayan çocuklar, ebeveynleri arasında anlaşmazlıklar olduğunu söylemişlerdir. Aynı zamanda aile ile iletişimin iyi olmaması da cinsel istismar riskini artıran önemli faktörlerden biridir (Finkelhor ve Baron, 1986). Ailenin gelir seviyesinin düşük olması da istismar riskini artıran unsurlardan biridir. Yapılan araştırmalara göre yoksulluk ve çocuk cinsel istismarı arasında pozitif bir ilişki bulunurken, yaşanılan evin emlak değeri arttıkça çocuk cinsel istismarında azalma gözlemlenmiştir (Black vd., 2001). Her ne kadar ailenin etnik kökeni ile cinsel istismar arasında bir bağlantı bulunamamış olsa bile ailenin sosyoekonomik durumu ve annenin eğitim düzeyi de çocuk istismarı sıklığını artıran faktörlerdendir (Butler, 2013). Türkiye’de yapılan son araştırma sonuçları, çocuk cinsel istismarı vakalarında aile ve ilişkisel faktörlerin önemini bir kez daha ortaya koymaktadır. Düzce ilinde yürütülen retrospektif bir çalışmada Yılmaz ve Danış (2025), cinsel istismar şüphesiyle sevk edilen çocuklara ait adli dosyalara bakmış ve mağdurların sosyodemografik özelliklerini, aile yapılarını, istismarın gerçekleştiği yerleri ve fail-mağdur ilişkilerini analiz etmiştir. Bulgular, faillerin sıklıkla çocuğun tanıdığı ve güvendiği kişiler olduğunu ve özellikle aile ortamında meydana gelen enstest vakalarına vurgu yapılmaktadır. Yazarlar, etkili çocuk koruma politikaları ve önleyici müdahaleler geliştirmek için çocuk cinsel istismarını sosyal hizmet perspektifinden anlamının gerekli olduğunu savunmuştur. Bu bulgular, aile dinamiklerinin ve yakın sosyal çevrenin hem çocuk cinsel istismarının meydana gelmesinde hem de ifşa edilmesinde önemli bir rol oynadığı görüşünü desteklemektedir (Yılmaz & Danış, 2025). Finkelhor ve Baron’un (1986) yaptığı çalışma da çocuklara yönelik cinsel istismarın toplumsal risk faktörlerini değerlendiren erken çalışmalardan biridir. Çalışmada, cinsel istismara uğrama riski yüksek olan çocukların saptanmasının zor olduğu ve cinsel istismarın çoğu zaman gizli olduğunu bu nedenle risk faktörlerinin de gizli olabildiğini belirtmiştir.

Görüldüğü üzere çocuk cinsel istismarına yol açabilecek pek çok potansiyel risk faktörü bulunmaktadır. Bu risk faktörlerine örnek olarak cinsiyet, istismarcıların seçtiği karakter özellikleri, aile yapısı ve sosyoekonomik faktörler verilebilir. Bu faktörler çocuğun istismar riskini artırmakla beraber çocuğu istismar sonrası oluşabilecek çeşitli psikopatolojik sıkıntılar ile baş başa kalma riskini de yükseltmektedir.

Bu derleme makalesinde yukarıdaki beş teori ışığında yapılan araştırmalar incelenmiş ve çocukların maruz kaldığı cinsel istismardan dolayı geliştirdikleri çeşitli psikososyal sorunlar ve bu sorunların psikopatolojik etkileri de araştırmaya dahil edilmiştir. Çalışmanın hipotezi çocukların cinsel istismarının sonraki yaşamlarında görülen psikopatolojik problemleri artırdığı yönündedir.

Yöntem

Araştırma Modeli ve Veri Toplama Yöntemleri

Bu derleme makalenin literatür taramasında Google Scholar, Dergipark, MEDLINE ve PsycNET veri tabanları kullanılmıştır. Araştırmanın amacı gereği önce çocuk istismarı ve teorilerin

bağdaştırıldığı makaleler taranmış, daha sonra ise çocuk cinsel istismarının getirdiği psikososyal risk faktörleri ve cinsel istismarın sebep olduğu psikopatolojik etkiler ile ilgili makaleler incelenmiştir. Anahtar kelimeler olarak “çocuk cinsel istismarı/sexual abuse”, “Bağlanma Teorisi/Attachment Theory”, “Sosyal Öğrenme Teorisi/Social Learning Theory”, “Psikoanalitik Teori/Psychoanalytic Theory”, “Ekolojik Sistemler Teorisi/Ecological Systems Theory” ve “Psikopatoloji/Psychopathology” kelimeleri belirlenmiştir. 1989 yılı ve 2025 yılı arasındaki 364 makale taranmış ve 50 adet makale seçilmiştir. Yazarın uygun gördüğü, atıf sayısı 25’in üzerinde olan ve içinde çocuk cinsel istismarı ve ilgili teorileri, psikososyal risk faktörlerini ve psikopatolojik etkileri içeren makaleler, kitaplar, araştırmalar ve raporlar incelenerek araştırmaya dahil edilmiştir.

Bulgular

Psikososyal Teoriler ile İlgili Bulgular

Bağlanma kuramı, çocuk cinsel istismarının ortaya çıkışında bağlanma türlerinin istismara maruz kalma risklerini arttırabileceğini vurgulamaktadır. Bu kurama göre yaşamının ilk yıllarında çocuğun bakım verenle kurduğu ilişki türü onun yaşamında öz yeterlilik, sınır koyma, güven, tehlike durumunu görme ve güvenli alan oluşturabilme gibi bireyin kişisel gelişim kapasitesine etki edebileceği vurgulanmaktadır. Bağlanma Teorisi üzerine incelenilen çalışmalarda insanların sahip olduğu bağlanma türünün, çocuk cinsel istismarı ve sonrası üzerinde etkileri bulunduğu tespit edilmiştir (Bolen, 2002; Bacon ve Richardson, 2001). Bu teoriye göre kaygılı bağlanma, kaçınmacı bağlanma ve dağınık bağlanma gibi sağlıklı olmayan bağlanma türleri çocuklarda cinsel istismara maruz kalma riskini arttırabilmektedir (Robinson ve Breau, 2019). Ebeveynlerine güvenli bir şekilde bağlanamayan çocukların çocuk cinsel istismarına daha çok maruz kaldıkları görülmüş ve bu çocukların yetişkinlik hayatlarında daha fazla depresyona girebildikleri ve ilişkilerinde kötü davranma davranışlarına daha çok başvurmuşları görülmüştür. (Liem ve Boudewyn, 1999).

Elde edilen bulgular ışığında bağlanma türleri sadece kişinin kendisini değil, çevresindekileri de etkilemektedir. Araştırmalarda çocuk cinsel istismarını gerçekleştiren insanların güvenli olmayan bağlanma türlerine sahip olması dikkat çekici bulunmuştur (Bolen, 2002). Çocukluğunda cinsel istismara uğrayan ebeveynlerin çocukları da bu durumdan olumsuz etkilenebildiğini söyleyen araştırmalar bulunmaktadır. Çocukluk döneminde cinsel istismara maruz kalan annelerin güvenli olmayan bağlanma türlerine sahip oldukları ve bağlanma ile ilgili kaygılarının daha çok olduğu gözlemlenmiştir. Bu annelerin ebeveynliklerinde maternal bağlanma kaygılarının da maternal stres ile pozitif bir korelasyona sahip olduğu tespit edilmiştir. Yine bu annelerin çocuklarında ise daha kaygılı kendini koruma davranışları görülmüştür (Kwako vd., 2010). Bağlanma türleri cinsel istismara uğrayan çocuklar için destekleyici önemli bir kaynak da olabilmektedir. Çocuk cinsel istismarı ve sonrasında güvenli bağlanma türüne sahip olanların, cinsel istismarı güvenli olmayan bağlanma türüne sahip olanlara göre daha iyi tolere edebilmesi dikkat çekici bulunmuştur. Cantón-Cortés ve diğerlerinin (2015) yaptıkları çalışmaya göre cinsel istismara uğrayan çocuklardan güvenli bağlanma türüne sahip olanların güvenli olmayan bağlanma türlerine sahip olmayanlara göre daha iyi baş ettiği gözlemlenmektedir. Shapiro ve Levendosky’nin (1999) yaptığı çalışmada ise hem güvenli bağlanmanın çocuk cinsel istismarı ile negatif bir ilgisinin olduğu, hem de çocuklukta cinsel istismara uğrama durumunun uyumsuz başa çıkma stratejileri ile ilgisinin yüksek olduğu bulunmuştur. Tüm bu çalışmalar bağlanma tarzının çocuk cinsel istismarının hem oluşma risklerinde hem de sonrasındaki başa çıkma stratejilerinde etkili olduğunu göstermektedir.

Sosyal öğrenme teorisi üzerinden çocuk istismarı incelendiğinde ise çeşitli bulgular ortaya çıkmaktadır. Çocukluğunda istismara uğramış insanlar şiddeti daha uygun bir davranış olarak görmektedirler. Ayrıca çocuklukta istismara maruz kalan çocukların ilerleyen zamanlarda suç işleme veya şiddet eğilimi gösterme ihtimali daha fazladır (Robinson ve Breau, 2019). Yine Milaniak ve Widom (2015) tarafından yapılan araştırmaya göre çocukluğunda kötü davranılan insanların büyüdüklerinde çocuk istismarı suçu işleme ihtimalleri çok daha fazladır. Yine çocukluğunda cinsel

istismara maruz kalan erkeklerde daha yüksek şiddet oranları görülmekte ve cinsiyetlerine dair karmaşa duygusu oluşmaktadır (Kobayashi vd., 1995). Çocuk cinsel istismarına maruz kalan insanlar da daha fazla çocuk cinsel istismar suçu işlemektedir. (Delvecchio, 2013). Maruz kalınan cinsel istismarın cinsel istismar haricindeki istismar türleri ile ilişkisinin yüksek olmadığı göze alındığında, çocuklukta maruz kalınan cinsel istismarın özel bazı cinsel davranışlara model olduğu söylenebilir (Felson ve Lane, 2009). Sosyal Öğrenme Teorisi'nin ortaya attığı izleyerek öğrenme ve modelleme davranışı agresifliği artırmaktadır (Bandura vd., 1961). Bu teori ışığında yapılan çalışmalara göre çocuklukta cinsel istismara uğrayan çocuklar bu davranışı modellemekte izleyerek öğrenmekte ve daha sonra başkalarına uygulamaktadırlar (Felson ve Lane, 2009; Delvecchio, 2013). Bu teori cinsel istismara maruz kalan kişilerin gelecek kuşaklar için risk barındırabildiğini, bu kırılgan grup çalışmalarının toplum ruh sağlığı açısından hassas çalışmalarla iyileştirilerek desteklenmelerinin gerekliliği bireysel ve toplumsal açıdan önemli görülmektedir.

Çocuklara yönelik cinsel istismar, Freud'un teorileri açısından incelendiğinde ise karşımıza çeşitli bulgular çıkmaktadır. Örneğin Wolf ve Alpert'in (1991) çalışmasına göre, çocuklukta cinsel istismara uğrayan insanların ego gelişimlerinde önemli sorunlar görülmektedir. Bu sorunlardan bazıları gerçekliği kavrama ilgili regresyonlar, bozulmalar ve zorluklardır. Özellikle pregenital problemler önem arz etmektedir. İstismara uğrayan çocuklarda benlik duygusunun zarar gördüğü görülmüş, özellikle aile içi cinsel istismara maruz kalan kızlarda cinsiyetle ilgili stabilite problemlerinden, babayla birincil özdeşime kadar farklı sorunlar görülmüştür. Ayrıca narsizm, bedensel bütünlükte problemler ve bölünme duyguları da istismara uğrayan çocuklarda tespit edilmiştir. Yine süpereo gelişiminde de özellikle erkek çocuklarda ciddiyet ve kendini cezalandırma davranışları gibi sıkıntılar görülmüştür. Utanç ve suçluluk duygusu da bulunan semptomlar arasındadır. Cinsel istismarı atlatabilmek için olayı baskılama ve reddetme en yaygın savunma mekanizmaları olmuştur. Semptomlarda ise özellikle cinsel problemler öne çıkmıştır. Bu cinsel problemlere örnek olarak cinsel aktiviteye ilgisizlik ve cinsel aktiviteden kaçınma, cinsel karışıklık, ergenlik dönemi hamilelik ve homoseksüel olma korkusu verilebilir. Yapılan çalışmalar çocuklukta maruz kalınan istismar ego, süpereo ve benlik bilincinde farklı problemler ile bu durumu atlatabilmek için farklı savunma mekanizmaları ile yetişkinlikte cinsel problemlere neden olabileceğini göstermektedir.

Çocuk cinsel istismarı, ekolojik sistemler teorisi üzerinden incelendiğinde karşımıza önemli bulgular çıkmaktadır. Örneğin Paslı (2017) tarafından yapılan araştırmaya göre cinsel istismara uğrayan çocukların mikrosistemlerindeki insanların önemi çok büyüktür. En önemli olan ise çocuğun annesidir. Annenin güçlü olması ve çocukla ilişkisi, çocuğun istismarı anlatmasında rol oynamaktadır. Yine mikrosistemin bir parçası olan öğretmenler de çocuğa yönelik cinsel istismarın açığa çıkmasında rol oynamaktadırlar. Ancak bu sistemlerin çocuklar üzerinde olumsuz etkileri de bulunabilmektedir. Örnek vermek gerekirse aile ortamının baskıcı bir yapıda olması, çocuğun üzerinde negatif bir etki bırakacaktır. Yine bu çevrelerde istismar sonucunda ortaya çıkabilecek kötü duygular da çocuğu kötü etkilemektedir. Mezostemlerde ise aile bireyleri arasındaki iletişimin iyi olması hem aile hem de çocuğu olumlu etkileyecektir. Olumsuz açıdan ise aile bireylerinin cinsel istismarın gerçekleştiğine inanmaması söylenebilir. Alaggia (2010), makalesinde cinsel istismara uğrayan çocukların bu durumu açıklamalarındaki ekolojik faktörleri incelemiştir. Bu makaleye göre, mikrosistemlerden biri olan ailenin kaotik durumu, madde kullanımının yüksek olması gibi faktörler çocuğun cinsel istismarı açıklamaktan çekinmesine sebep olmaktadır. Yine aile içi şiddetin mevcudiyeti de çocuğu cinsel istismarı gizlemeye itmektedir. Annenin taciz edilmesi ve çocuğun cinsel istismara uğraması arasındaki bağlantının da kuvvetli olduğu göz önünde bulundurulduğunda aile içi şiddet, çocuğun cinsel istismarının açıklamaktan daha da korkmasına sebep olmaktadır. Bu teoriye göre cinsel istismara uğrayan çocuk ile mikrosistemler arasında önemli bir ilişki bulunmaktadır.

Çocuk istismarı, sistem teorisi üzerinden incelendiğinde Asen ve arkadaşlarının (1989) yaptığı çalışma bulguları dikkat çekicidir. Bu çalışmada, sistem teorisi aile içindeki çocuk istismarını ailenin yapısal gerekliliklerinden ve etkileşimsel modellerinden biri olarak ele alır. Sistem teorisi sadece mağdur ve istismarcı arasındaki veya bu iki kişi ve ailenin diğer üyeleri arasındaki etkileşimlere bakmaz; aynı zamanda kendi bağlamındaki aile ilişkilerini de değerlendirir. Ancak sistem teorisi, mağdur çocuk ve istismarcı ebeveyn arasındaki güç dengesizliğini gerektiği kadar önemsemediği için haklı olarak eleştirilmiştir. Aynı zamanda sistem teorisi, çocuğun maruz kaldığı istismardan sorumlu olduğunu da söyler. Ancak çocuk her ne kadar şiddet içerikli davranışlarda bulunuyor ise bile bu istismar için bir sebep değildir. Sistem teorisindeki çocuk istismarı incelendiğinde, aile içindeki çocuk istismarının sebebinin yapılan istismarın bir şekilde fonksiyonel olduğunun düşünülmesidir. Bu fonksiyonellik ailenin kendisinde, bazı üyeleri arasında veya geniş aile içerisinde bazı gayeleri gerçekleştirmeyi sağlayabilir. Çocuğun uğradığı istismar türleri, ailenin yapısına göre çeşitli şekiller alabilmektedir. Bu istismar türleri arasında profesyonel istismar, nesiller arası istismar, kültürel istismar gibi istismar çeşitleri gösterilebilir.

Çocuk Cinsel İstismarının Psikopatolojik Etkileri ile İlgili Bulgular

Çocuklukta yaşanan kötü tecrübeler çocukların gelişimini olumsuz etkileyebilmekte ve kişiyi psikopatolojik sorunlara karşı savunmasız duruma getirebilmektedir. Çocukluğunda istismara uğramış kişilerde depresyon, anksiyete ve travma sonrası stres bozukluğu gibi bozukluklar görülebilmektedir (Gibb vd., 2007). Noll'un (2021) makalesinde, bu konuya dair araştırmalar toplanmış; çeşitli araştırmalara göre cinsel istismara uğrayan çocuklarda borderline kişilik bozukluğu, konversiyon bozukluğu, TSSB, anksiyete ve depresyon, şizofreni ve somatoform bozukluklarının daha fazla görüldüğü gözlemlenmiştir. Ayrıca yine bu çalışmada, cinsel istismara uğrayan çocukların hayatlarının ileri aşamalarında alkol ve madde kullanımının daha fazla olduğu bulunmuştur. Gibb ve arkadaşlarının (2007) araştırması da bu sonuçları desteklemektedir. Hashim ve arkadaşları (2024) ise çocuklukta olan cinsel istismarın psikopatolojik sorunlar için büyük bir risk faktörü oluşturduğunu söylemekte ancak çocuk cinsel istismarının farklı olumsuz durumlarla beraber yaşandığını da dile getirmektedir. Bu sonuçlara ek olarak çocukluğunda fiziksel veya cinsel istismara uğrayan çocuklarda sosyal fobi ve majör depresif bozukluğunun da daha fazla görüldüğü tespit edilmiştir. Molnar ve arkadaşlarının (2001) çalışmasında ise çocukluğunda cinsel istismara uğrayan insanların alkol kullanımının daha fazla olduğu tespit edilmiş; aynı zamanda çocukluğunda cinsel istismara uğrayan kadınlar ile çalışmada araştırılan 17 bozukluğun 14'ü arasında kayda değer bir ilişki bulunmuştur. Erkeklerde ise bu oran 17 bozuklukta 5 olarak tespit edilmiştir.

Çocuk cinsel istismarı, her ne kadar anksiyete, depresyon veya TSSB kadar olmasa da kişilik bozuklukları ile de ilişkilendirilmektedir. Yapılan çalışmalar, kişilik bozukluklarından en çok ilişkilendirilenin ise Borderline Kişilik Bozukluğu olduğunu göstermektedir (Noll, 2021). Johnson ve arkadaşlarının (2003) çalışması da bu sonucu desteklemekle beraber, farklı kişilik bozukluklarının da çocuklukta yaşanan cinsel istismar sonucu ortaya çıkabileceği not edilmiştir. Ancak cinsel istismarın farklı kişilik bozuklukları ile ilişkisi tam olarak açık değildir (Johnson vd., 2003). Pereda ve arkadaşlarının (2011) çalışmasında ise çocuk cinsel istismarı mağdurları ile DSM 4'teki kişilik bozuklukları ile alakalı yapılan çalışmalar incelenmiştir. DSM 4'te üç farklı gruba ayrılan kişilik bozuklukları, bu çalışmada grup grup incelenmiştir. Garip ve eksantrik davranışlar sergileyen bozuklukların bulunduğu A grubunda cinsel istismar ile en çok bağlantısı olan bozukluğun şizotipal bozukluk olduğu tespit edilmiştir. Antisosyal, Borderline, Histrionik ve Narsistik kişilik bozukluklarının bulunduğu B grubunda ise diğer çalışmaları destekleyecek şekilde Borderline Kişilik Bozukluğu'nun ilişkisi en yüksek olup, antisosyal kişilik bozukluğunun nedenlerinden birinin de çocuk cinsel istismarı olabileceği görülmüştür. Anksiyete ve sosyal çekilme ile ilgili bozuklukların olduğu C grubunda ise kaçınan ve bağımlı kişilik bozukluklarının çocukluğunda cinsel istismara uğrayan kişilerde olabileceği saptanmıştır.

Cinsel istismarın sebep olduğu psikopatolojik durumlardan diğer ikisi de psikoz yeme bozukluklarıdır. Her iki bozukluğun da cinsel istismar ile ilişkisi çalışmalarca kanıtlanmıştır (Noll, 2021). Bebbington ve arkadaşlarının (2011) İngiltere’de yaptığı çalışmaya göre, psikoz ve çocuk cinsel istismarı arasında kayda değer bir ilişki saptanmıştır. Özellikle cinsel ilişkiye maruz kalmış çocuklarda bu ilişkinin daha çok olduğu gözlemlenmiştir. Tekrar istismara maruz kalmak ise psikoza çok etkilememektedir. Ayrıca cinsel istismara uğrayan kadınların psikoz ile ilişkisinin erkeklere oranla daha yüksek olduğu görülmüştür. Sheffield ve arkadaşlarının (2013) yaptığı çalışmada ise çocuklukta travmaya maruz kalan insanların ciddi bir psikiyatrik bozukluk yaşama riskinin önemli ölçüde arttığı saptanmıştır. Bu bulguya ek olarak çocukluğunda cinsel istismara uğramış insanlarda işitsel halüsinasyonların uğramayanlara kıyasla çok daha sık olduğu gözlemlenmiştir. Bu gözlem, işitsel sistemin özellikle çocuk istismarı tarafından etkilendiğini göstermektedir. Ayrıca bu çalışmada da çocuk istismarının psikozun gelişmesinde önemli rol oynayabileceği tekrarlanmıştır.

Yeme bozuklukları ile ilgili yapılan çalışmalarda ise çocuklukta cinsel istismara uğrayan insanlarda aşırı yeme bozukluğu ve bulimia nevrozının daha fazla görüldüğünü göstermektedir (Noll, 2021). Örneğin Wonderlich ve arkadaşlarının (1997) yaptığı çalışmada, çocuk cinsel istismarının bulimia nevrosa için bir risk faktörü oluşturduğu gözlemlenmiş, ayrıca çocuk cinsel istismarının yeme bozukluğu olan insanlarda diğer psikolojik bozukluklar ile komorbidite seviyesini artırdığını da göstermiştir. Yine Sanci ve arkadaşlarının (2008) kadınlar üzerinde yaptığı çalışmaya göre çocuk cinsel istismarı, bulimik bozukluklarla yüksek bir ilişki oranına sahiptir. Bu çalışmanın sonucuna göre çocuk cinsel istismarının dozu arttıkça bulimia nevrosa ve anorexia nevrozının görülme ihtimali artmaktadır, ancak kanıtlar bulimia nevrosa için çok daha güçlüdür.

Cinsel işlev bozuklukları, çocukluğunda cinsel istismara uğrayan insanlarda her ne kadar tutarlı bir şekilde görünmüyor olsa bile yapılan bir çalışmada, çocukluğunda cinsel istismara uğrayan kadınların çok daha fazla cinsel işlev bozukluğuna rastlandığı görülmüştür (Noll, 2021). Aşçı ve arkadaşları (2023) ise yaptıkları çalışmada çocukluk çağında cinsel istismara uğramış kadınların cinsel işlevlerinin daha olumsuz olduğunu ve cinsel anlamda daha fazla probleme maruz kaldığını tespit etmiştir. Tunçay ve Şahin’in (2024) yaptığı araştırma da bu bulguları desteklemekte, ayrıca çocukluk çağında cinsel istismara uğrayan kadınların yetişkinlik dönemlerinde daha çok cinsel mağduriyet yaşadıklarını göstermektedir.

Çocuk cinsel istismarının sebep olduğu en önemli sonuçlardan biri de yaşanan cinsel kimlik karmaşalarıdır. Her ne kadar yapılan çalışmaların çoğu eşcinsellik ve biseksüellik ile çocuk cinsel istismarı arasında direkt bir nedensellik bulamasa da kendini gey, lezbiyen, biseksüel veya kuir olarak tanımlayan insanların, diğer insanlara göre çocukluklarında cinsel istismara uğrama oranları çok daha fazladır (Walker vd., 2012). Sweet ve Welles’in (2012) yaptığı çalışma da bu sonucu desteklemekle beraber, cinsel tercih olarak azınlıkta olan insanlarda HIV ve cinsel yolla bulaşan hastalıkların daha fazla olduğu da görülmüştür. Ayrıca Sweet ve Welles, çocuk cinsel istismarı sonrası başka mental bozukluklara ve madde kullanımına aracılık yapan faktörlerin de incelenmesi gerektiğini söylemişlerdir. Alvy ve arkadaşlarının (2013) kadınlar ile yaptığı çalışmada ise heteroseksüel kadınların cinsel yönelimi farklı olan kadınlara göre çok daha az çocuk ihmal ve istismarı bildirdiğini, lezbiyen ve biseksüel kadınların ise heteroseksüel kadınlara oranla çok daha fazla çocuk cinsel istismarı mağduru olduklarını gözlemlenmiştir. Ayrıca lezbiyen ve biseksüel kadınların heteroseksüel kadınlara göre çocukluklarında fiziksel istismara uğrama oranları da daha fazladır.

Görüldüğü üzere çocuklukta cinsel istismara uğramak, çeşitli psikopatolojik sorunlara maruz kalma oranını artırmaktadır. Bu psikopatolojik bozukluklar arasında kişilik bozuklukları, yeme bozuklukları, duygu durum bozuklukları, cinsel işlev bozuklukları ve cinsel kimlik karmaşaları, psikoz ve Travma Sonrası Stres Bozukluğu gibi çeşitli bozukluklar bulunmaktadır. Çocuk cinsel istismarı mağduru olmayan insanlarda bazı bozuklukların çok daha az görülmesi ise cinsel istismara karşı farkındalığın ne kadar önemli olduğunu ve çocukları cinsel istismardan korumanın gerekliliğini

vurgulayarak psikopatolojik riskleri azaltmada koruyucu önleyici bir faktör olarak değerlendirilebilmektedir.

Tartışma

Son yüzyılda sanayinin yaygınlaşması, çalışma hayatının farklılaşması gibi birçok farklı unsurdan etkilenerek aile yapısının değiştiği, geniş aile yapısının çekirdek aileye dönüştüğü, çocukların bakım ve sorumluluğunun çekirdek aile ile eğitim kurumları arasında paylaşılmaya başlandığı bilinmektedir. Çocuğun yüksek yararı korunarak korunması bu değişim içerisinde sadece aile sisteminin sınırlarına bırakılamayacak kadar önemlidir. Devlet desteğiyle, eğitim kurumları aracılığıyla çocuk cinsel istismarını önleyici tedbirler alınması elzemdir. Sağlıklı toplumlar, sağlıklı bireylerden oluşur. Çocukluk dönemindeki istenmeyen olumsuz yaşam deneyimlerinin etkisi uzun yıllar devam edebilmektedir. “Yaşamın erken dönemlerinde yaşanan istismar deneyimlerinin, mağdurların yaşamlarının geri kalanını etkilemesi muhtemeldir” (Kearney ve diğerleri, 2010). Yetişkinlik döneminde sık görülen depresyon sürecinde en önemli risk faktörü, çocukluk döneminde istismara maruz kalmaktır (Ritchie ve diğerleri, 2009). Çocukluk döneminde istismara uğrayan herkes, hayatının sonraki sürecinde muhakkak psikopatoloji geliştirmemektedir; bu durumu klinik alanda yapılan çalışmalar da işaret etmektedir (Alim ve diğerleri, 2008; Collishaw ve diğerleri, 2007). Ancak çocukluk döneminde yaşanan cinsel istismarın birçok psikopatolojiye neden olabileceği çalışmalarla bilinmektedir. Bu makalede incelenen çalışmalar da bu görüşü desteklemektedir. Çocuk cinsel istismarı farklı teoriler ışığında incelendiğinde görülmektedir ki bağlanma kuramına göre küçük yaşta yakın çevre ve özellikle bakım verenlerle güvenli bağ kurma kişinin yetişkinlikte kuracağı ilişkilerde çok önemlidir. Araştırma bulgularına göre, bağlanma tarzının çocuk cinsel istismarının hem oluşma risklerinde hem de sonrasındaki başa çıkma stratejilerinde önemli olabileceği görülmektedir. Bebeklikten itibaren sağlıklı güvenli bağlanma örneklerinin makro planda yaygınlaştırılması çocuğa hizmet veren kurumlarda hizmet içi eğitimlerle yaygınlaştırılması önerilmektedir. Sosyal Öğrenme kuramı çocukluk çağında yakın çevrenin rol ve davranışlarının izlenerek model alındığını, bu döngüsel durumun kişinin yetişkinlikte alacağı rollerde çok etkili olduğunu söylemektedir. Bu duruma etki eden faktörler arasında kişinin otokontrol becerisi, sosyal koruyucu faktörler ve dinamik koruyucu faktörler önemli görülmektedir. İstismara uğrayan çocuklara otokontrol becerisi aşılamak, onlara sosyal ortamlarda yardımcı olmak duygu ve davranış düzenleme eğitimleri vermek şiddet döngüsünün kırılmasında önemli bir rol oynayabilir (Wright vd., 2019). Ayrıca Bandura’ya göre pekiştireçler davranışın sadece oluşması için değil sonuçların kalıcı olması için de önemli olabilmektedir. İstismarcının ceza almaması, toplumun görmezden gelmesi gibi farkındalıkların az olması ve cezasızlık algısı çocuk cinsel istismarının artmasında sosyal öğrenme modeli çerçevesiyle önemli olabileceğini düşündürmektedir.

Psikanalitik kuram ise travmaların kaynağının kişinin çocukluk çağına dayandığını söylemektedir. Bu alanda yapılan çalışmalar çocuklukta maruz kalınan istismarın ego, süperego, benlik bilincinde farklı problemler ve bu durumu atlatabilmek için farklı savunma mekanizmaları ile yetişkinlikte cinsel problemlere neden olabileceğini göstermektedir.

Ekolojik Sistemler Teorisi, insanların gelişiminin birbirine bağlı bazı çevresel faktörlerden etkilendiğini söyler. Bu çevresel faktörler aile gibi en yakın çevreden kültür gibi en uzak ve en kapsayıcı faktörlere kadar uzanabilir Kuramlar bağlamında çocuk cinsel istismarının, bireyin yaşamında güvenli bağ kuramama, model davranış ile istenmeyen davranış devam ettirme ve yetişkinlikte psikopatolojik davranışlar gösterebilme risklerini artırabilmektedir. Çocuk cinsel istismarı sadece bireyin gelecek yaşamını etkilemez, arkadaş, sosyal çevre, aile ve hatta toplum gibi birçok sistemi olumsuz etkileyebilmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışma kapsamında yapılan araştırmalardan elde edilen sonuçlara göre çocuklukta cinsel istismara uğramak, çeşitli psikopatolojik sorunlara maruz kalma oranını artırmaktadır. Bu

psikopatolojik bozukluklar arasında kişilik bozuklukları, yeme bozuklukları, duyu durum bozuklukları, cinsel işlev bozuklukları ve cinsel kimlik karmaşaları, psikoz ve Travma Sonrası Stres Bozukluğu gibi bozukluklardır. Çocuklukta cinsel istismar mağduru olmayan insanlarda bazı bozuklukların çok daha az görülmesi ise cinsel istismara karşı farkındalığın ne kadar önemli olduğunu ve çocukları cinsel istismardan korumanın gerekliliğini vurgulayarak psikopatolojik riskleri azaltmada koruyucu önleyici bir faktör olarak değerlendirilebilmektedir.

Son yüzyılda birçok sorun mesleki farklılıklar ile ele alınmaya başlanmıştır. Böylece sorun alanına yönelik daha kapsayıcı ve etkili çözüm önerileri sunulabilmektedir. Çocuklarda görülen ve son derece yıpratıcı sonuçları olan cinsel istismarın önlenmesi mesleki farklar rağmen bütüncül çalışmaları önemli ve gerekli kılmıştır. Bu alanda birincil çalışmalar, koruyucu önleyici çalışmalar olarak isimlendirilen toplum bilinçlendirme çalışmalarıdır. Bu alanda Psikoloji, Sosyoloji, Sosyal Hizmet, Çocuk Gelişimi, Tıp, Hukuk gibi farklı disiplinlerin yapacağı çalışmalar çok değerli görülmektedir. Bu alanda koruyucu önleyici olarak özellikle okul öncesi dönem ile ilgili eğitim çalışmalarını artırarak yaygınlaştırmak önemli bulunmaktadır (Topping ve Barron, 2009). Çocuklar bulundukları toplumlarda insanlık onuruna ve haysiyetine yakışmayacak şekilde ihmal ve istismara uğramaları, kötü muameleyle karşı karşıya kalmaları çocukların yaşadığı toplumların kültürel ve medeni anlamda geri kalmışlığının bir karşılığı olarak belirtilmektedir (Kalaycı, S.2023). Çocuklarda ihmal ve istismar kapsamında çocuğun ev, okul, sokak gibi tüm yaşam alanlarında beceri eğitimini arttırmak, tüm istismar çalışmalarına zorbalık önleme davranış beceri eğitimlerinin de eklenmesi önemli görülmektedir (Rispen ve diğerleri.,1997). Çocuk istismarı müdahale programları çocuklar için bilgi ve beceri edinilmesinde etkili olmaktadır (Hebert ve diğerleri, 2001). Çocuk istismarının teoride eğitim bilimleri ve pratikte öğretmenlerin desteğiyle önlenmesi mümkündür (Maher, 1991). Öğretmenler ve çocuk cinsel istismarı ile karşılaşan her meslek grubunun karşılaşabilecekleri bu tür durumlara ve yönlendirme yapılacak kurumlara ilişkin bilgilendirici, destekleyici hizmet içi eğitimler yapılması önemlidir (Mathews ve diğerleri, 2022). Çocuklarda cinsel istismarında tıp doktorları, sürecin anlaşılmasında ve elbette sonraki aşamalarda tedavisinde oldukça önemli bir yere sahiptir (Rimsza ve diğerleri, 2002). Konunun önemi ve hassasiyeti için çok yönlü birçok meslek grubu ve meslek elemanın görev ve sorumluluklarını yerine getirmesi elzemdir. Çocuk cinsel istismarını önlemenin en etkili yollarından biri bu konuda toplumsal bilinç kazanılmasını sağlayan eğitim ve farkındalık çalışmalarının yaygınlaştırılmasıdır. Çocuk ihmal ve istismarında mağduriyetin olduğu güvenli alan olan mahrem alanda çocuğun öncelikle kendi farkındalığını arttırmak, korunma ve koruma sistemini aktif hale getirmek için mahremiyet eğitimi önemlidir. Bu kapsamda iyi dokunma ve kötü dokunma eğitimleri okul öncesi dönem müfredatı dahil olmak üzere tüm eğitim müfredatında olmalıdır ((Tüccar,2023).

Sonuç olarak, Çocuklarda cinsel istismar birçok kuram tarafından ele alınmış, psikopatolojik etkileri ile sağlıklı insan gelişimini tehdit eden çok önemli risk alanı olarak görülmüştür. Çocuğun yaşadığı cinsel istismar psikolojik sağlığını etkileyen önemli bir psikolojik sorun, yaşadığı tüm sosyal sorunlar ve cinsel kimlik karmaşası gibi zorluklar ile başta aile kurumu olmak üzere tüm sistemleri etkileyebilen sosyal bir risk alanıdır. Bu alana yönelik birçok mesleki disiplinin bir arada çalışması, psikososyal yaklaşımlardan faydalanılarak koruyucu, önleyici, destekleyici ve iyileştirici çalışmalar ile psikopatolojik riskleri azaltıcı bütüncül çalışmalar yapılması önerilmektedir.

References

- Ainsworth, M. D. S., Blehar, M. C., Waters, E., & Wall, S. N. (2015). *Patterns of attachment: A psychological study of the strange situation*. Psychology press.
- Alaggia, R. (2010). An ecological analysis of child sexual abuse disclosure: Considerations for child and adolescent mental health. *Journal of the Canadian Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 19(1), 32.
- Alvy, L. M., Hughes, T. L., Kristjanson, A. F., & Wilsnack, S. C. (2013). Sexual identity group differences in child abuse and neglect. *Journal of interpersonal violence*, 28(10), 2088–2111. <https://doi.org/10.1177/0886260512471081> (Original work published 2013)
- Asen, K., George, E., Piper, R., & Stevens, A. (1989). A systems approach to child abuse: Management and treatment issues. *Child Abuse & Neglect*, 13(1), 45–57. [https://doi.org/10.1016/0145-2134\(89\)90028-8](https://doi.org/10.1016/0145-2134(89)90028-8)
- Aşçı, Ö., Demirgöz Bal, M., & Koçoğlu, F. (2023). Çocukluk çağında cinsel istismara maruz kalmanın kadın cinsel işlevi ve cinsel sıkıntısı üzerine etkisi: Bir sistematik gözden geçirme ve meta-analiz. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 35(1), 63–74. <https://doi.org/10.5080/u26991>
- Aydın, İ. (2018). Türkiye’de çocuk istismarı ve çocuk işçiliği. *İş ve Hayat*, 4(7), 65–81.
- Bacon, H., & Richardson, S. (2001). Attachment theory and child abuse: An overview of the literature for Practitioners. *Child Abuse Review*, 10(6), 377–397. <https://doi.org/10.1002/car.718>
- Bandura, A., Ross, D., & Ross, S. A. (1961). Transmission of aggression through imitation of aggressive models. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, 63(3), 575–582. <https://doi.org/10.1037/h0045925>
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191–215. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.84.2.191>
- Bebbington, P., Jonas, S., Kuipers, E., King, M., Cooper, C., Brugha, T., & Jenkins, R. (2011). Childhood sexual abuse and psychosis: data from a cross-sectional national psychiatric survey in England. *British Journal of Psychiatry*, 199(1), 29–37. <https://doi.org/10.1192/bjp.bp.110.083642>
- Black, D. A., Heyman, R. E., & Smith Slep, A. M. (2001). Risk factors for child sexual abuse. *Aggression and Violent Behavior*, 6(2-3), 203–229. [https://doi.org/10.1016/S1359-1789\(00\)00023-9](https://doi.org/10.1016/S1359-1789(00)00023-9)
- Bolen, R. (2002). Child sexual abuse and attachment theory: Are we rushing headlong into another Controversy? *Journal of Child Sexual Abuse*, 11(1), 95–124. https://doi.org/10.1300/J070v11n01_05
- Bowlby, J. (1973). Attachment and loss. Vol. 2: *Separation: Anxiety and anger*. Basic Books.
- Bronfenbrenner, U. (1977). *Toward an experimental ecology of human development*. *American Psychologist*, 32(7), 513–531. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.32.7.513>
- Butler, A. C. (2013). Child sexual assault: risk factors for girls. *Child Abuse & Neglect*, 37(9), 643–652. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2013.06.009>
- Cantón-Cortés, D., Cortés, M. R., & Cantón, J. (2015). Child sexual abuse, attachment style, and depression: the role of the characteristics of abuse. *Journal of Interpersonal Violence*, 30(3), 420–436. <https://doi.org/10.1177/0886260514535101>

- Coldrey, B. M. (1996). The sexual abuse of children: The historical perspective. *Studies: An Irish Quarterly Review*, 85(340), 370–380. <http://www.jstor.org/stable/30091236>
- Collishaw, S., Pickles, A., Messer, J., Rutter, M., Shearer, C., & Maughan, B. (2007). Resilience to adult psychopathology following childhood maltreatment: Evidence from a community sample. *Child Abuse & Neglect*, 31(3), 211–229.
- Çeçen, A. R. (2007). Çocuk cinsel istismarı: Sıklığı, etkileri ve okul temelli önleme yolları. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 1(4), 1–17.
- Delvecchio, T., Erlanger, A. C. E., & Slep, A. M. S. (2013). Theories of child abuse. *Handbook of family theories* (pp. 208–227). Routledge.
- Durmaz, N. (2021). Çocuk istismarı ve ihmalinin tarihçesi. *Türkiye Klinikleri Forensic Medicine-Special Topics*, 7(1), 1–6.
- Felson, R. B., & Lane, K. J. (2009). Social learning, sexual and physical abuse, and adult crime. *Aggressive Behavior*, 35(6), 489–501. <https://doi.org/10.1002/ab.20322>
- Finkelhor, D., & Baron, L. (1986). Risk factors for child sexual abuse. *Journal of Interpersonal Violence*, 1(1), 43–71. <https://doi.org/10.1177/088626086001001004>
- Gibb, B. E., Chelminski, I., & Zimmerman, M. (2007). Childhood emotional, physical, and sexual abuse, and diagnoses of depressive and anxiety disorders in adult psychiatric outpatients. *Depression and Anxiety*, 24(4), 256–263. <https://doi.org/10.1002/da.20238>
- Goldberg, S., Muir, R., & Kerr, J. (1995). Attachment theory. *Social, developmental and clinical perspectives*. The Analytic Press.
- Guy-Evans, O. (2024, January 17). *Bronfenbrenner's ecological systems theory*. Simply Psychology. <https://www.simplypsychology.org/bronfenbrenner.html>
- Hashim, M., Iqbal, N., Halligan, S., Alimoradi, Z., Pfaltz, M., Farooqi, S. R., Khan, I., Galán, C. A., & Vostanis, P. (2024). Association of childhood sexual abuse with adolescent's psychopathology: a systematic review and meta-analysis. *Trauma, Violence, & Abuse*, 26(3), 483–496. <https://doi.org/10.1177/15248380241281365>
- Hébert, M., Lavoie, F., Piché, C., & Poitras, M. (2001). Proximate effects of a child sexual abuse prevention program in elementary school children. *Child Abuse & Neglect*, 25(4), 505–522.
- Johnson, D. M., Sheahan, T. C., & Chard, K. M. (2003). Personality disorders, coping strategies, and posttraumatic stress disorder in women with histories of childhood sexual abuse. *Journal of Child Sexual Abuse*, 12(2), 19–39. https://doi.org/10.1300/j070v12n02_02
- Kalaycı, S. (2023). Çocuk hakları ve sosyal hizmet. E. Tüccar (Ed.), *Çocuklarda ihmal ve istismar* (59–65) içinde. Efe Akademi
- Kobayashi, J., Sales, B. D., Becker, J. V., Figueredo, A. J., & Kaplan, M. S. (1995). Perceived parental deviance, parent-child bonding, child abuse, and child sexual aggression. *Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment*, 7(1), 25–44. <https://doi.org/10.1007/bf02254872>
- Kearney, C. A., Wechsler, A., Kaur, H., & Lemos-Miller, A. (2010). Posttraumatic stress disorder in maltreated youth: a review of contemporary research and thought. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 13, 46–76.
- Kwako, L. E., Noll, J. G., Putnam, F. W., & Trickett, P. K. (2010). Childhood sexual abuse and attachment: An intergenerational perspective. *Clinical Child Psychology and Psychiatry*, 15(3), 407–422. <https://doi.org/10.1177/1359104510367590>

- Lapsley, D. K., & Stey, P. C. (2012). Id, ego, and superego. In V. S. Ramachandran (Ed.), *Encyclopedia of human behavior* (2nd ed., Vol. 2, pp. 393–399). Elsevier.
- Liem, J. H., & Boudewyn, A. C. (1999). Contextualizing the effects of childhood sexual abuse on adult self- and social functioning: an attachment theory perspective. *Child Abuse & Neglect*, 23(11), 1141–1157. [https://doi.org/10.1016/s0145-2134\(99\)00081-2](https://doi.org/10.1016/s0145-2134(99)00081-2)
- Mathews, B., MacMillan, H. L., Meinck, F., Finkelhor, D., Haslam, D., Tonmyr, L., ... & Walsh, K. (2022). The ethics of child maltreatment surveys in relation to participant distress: Implications of social science evidence, ethical guidelines, and law. *Child Abuse & Neglect*, 123, 105424.
- McLeod, S. (2024'a, January 24). *Psychoanalysis: Freud's psychoanalytic approach to therapy*. Simply Psychology. <https://www.simplypsychology.org/psychoanalysis.html>
- McLeod, S. (2024b, February 1). *Albert Bandura's social learning theory in psychology*. Simply Psychology. <https://www.simplypsychology.org/bandura.html>
- Milaniak, I., & Widom, C. S. (2015). Does child abuse and neglect increase risk for perpetration of violence inside and outside the home? *Psychology of Violence*, 5(3), 246–255. <https://doi.org/10.1037/a0037956>
- Molnar, B. E., Buka, S. L., & Kessler, R. C. (2001). Child sexual abuse and subsequent psychopathology: results from the National Comorbidity Survey. *American Journal of Public Health*, 91(5), 753–760. <https://doi.org/10.2105/ajph.91.5.753>
- Munro, E. (2005). A systems approach to investigating child abuse deaths. *The British Journal of Social Work*, 35(4), 531–546. <http://www.jstor.org/stable/23720661>
- Noll, J. G. (2021). Child sexual abuse as a unique risk factor for the development of psychopathology: The compounded convergence of mechanisms. *Annual Review of Clinical Psychology*, 17(1), 439–464. <https://doi.org/10.1146/annurev-clinpsy-081219-112621>
- Paslı, F. (2017). Cinsel İstismara Uğrayan Çocukların Ekolojik Sistem Yaklaşımı Açısından İncelenmesi. *Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(2), 39-53.
- Pereda, N., Gallardo-Pujol, D., & Padilla, R. J. (2011). Personality disorders in child sexual abuse victims. *Actas Españolas de Psiquiatría*, 39(2), 131-139.
- Robinson, T., Breau, M. (2019). *Theoretical frameworks for understanding child maltreatment*. Crime Victims' Institute, College of Criminal Justice, Sam Houston State University. https://dev.cjcenter.org/_files/cvi/86-brief-2019-08.pdf
- Rispens, J., Aleman, A., & Goudena, P. P. (1997). Prevention of child sexual abuse victimization: A meta-analysis of school programs. *Child Abuse & Neglect*, 21(10), 975-987.
- Ritchie, K., Jaussent, I., Stewart, R., Dupuy, A. M., Courtet, P., Ancelin, M. L., & Malafosse, A. (2009). Association of adverse childhood environment and 5-HTTLPR genotype with late-life depression. *The Journal of Clinical psychiatry*, 70(9), 1471.
- Shapiro, D. L., & Levendosky, A. A. (1999). Adolescent survivors of childhood sexual abuse: The mediating role of attachment style and coping in psychological and interpersonal functioning. *Child Abuse & Neglect*, 23(11), 1175–1191. [https://doi.org/10.1016/S0145-2134\(99\)00085-X](https://doi.org/10.1016/S0145-2134(99)00085-X)
- Sheffield, J. M., Williams, L. E., Blackford, J. U., & Heckers, S. (2013). Childhood sexual abuse increases risk of auditory hallucinations in psychotic disorders. *Comprehensive Psychiatry*, 54(7), 1098–1104. <https://doi.org/10.1016/j.comppsy.2013.05.013>

- Smart, C. (2000). Reconsidering the recent history of child sexual abuse, 1910–1960. *Journal of Social Policy*, 29(1), 55–71. <https://doi.org/10.1017/S0047279400005857>
- Sweet, T., & Welles, S. L. (2012). Associations of sexual identity or same-sex behaviors with history of childhood sexual abuse and HIV/STI risk in the United States. *Journal of acquired immune deficiency syndromes* (1999), 59(4), 400–408. <https://doi.org/10.1097/QAI.0b013e3182400e75>
- Topping, K. J., & Barron, I. G. (2009). School-based child sexual abuse prevention programs: A review of effectiveness. *Review of educational research*, 79(1), 431–463.
- Tunçay, Şeyma, & Şahin, M. (2024). Çocukluk çağı cinsel istismarı ve kadınların cinsel yaşamı: geleneksel derleme. *Sosyal, Beşeri Ve İdari Bilimler Dergisi*, 7(5), 401–414. <https://doi.org/10.26677/TR1010.2024.1400>
- Tüccar, E. (2023). Çocuklarda ihmal ve istismar. *Efe Akademi*, 20-23.
- Von Bertalanffy, L. (1967). General theory of systems: Application to psychology. *Social Science Information*, 6(6), 125–136. <https://doi.org/10.1177/053901846700600610>
- Yılmaz, B., & Danış, M. Z. (2025). Çocuklara yönelik cinsel istismar ve ensest olgularının sosyo-demografik değişkenler açısından incelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 20(Ö1), 1125–1144
- Walker, M. D., Hernandez, A. M., & Davey, M. (2012). Childhood sexual abuse and adult sexual identity formation: Intersection of gender, race, and sexual orientation. *The American Journal of Family Therapy*, 40(5), 385–398. <https://doi.org/10.1080/01926187.2011.627318>
- Wilcox, D. T., Richards, F., & O’Keeffe, Z. C. (2004). Resilience and risk factors associated with experiencing childhood sexual abuse. *Child Abuse Review*, 13(5), 338–352. <https://doi.org/10.1002/car.862>
- Wolf, E. K., & Alpert, J. L. (1991). Psychoanalysis and child sexual abuse: A review of the post-Freudian literature. *Psychoanalytic Psychology*, 8(3), 305–327. <https://doi.org/10.1037/h0079279>
- Wonderlich, S. A., Brewerton, T. D., Jovic, Z., Dansky, B. S., & Abbott, D. W. (1997). *Relationship of childhood sexual abuse and eating disorders*. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 36(8), 1107–1115. <https://doi.org/10.1097/00004583-199708000-00018>
- Wright, K. A., Turanovic, J. J., O’Neal, E. N., Morse, S. J., & Booth, E. T. (2019). The cycle of violence revisited: Childhood victimization, resilience, and future violence. *Journal of Interpersonal Violence*, 34(6), 1261–1286. <https://doi.org/10.1177/0886260516651090>

ETHICAL DECLARATIONS

Research and Publication Ethics

I declare that this article is an original work and was prepared in accordance with the principles of scientific research and publication ethics. The article has not been published elsewhere and is not currently under review by another journal.

All sources used in the study have been cited in accordance with academic standards. I declare that the study does not contain plagiarism, fabrication, falsification, or manipulation of data, and that the research findings have been presented in accordance with the principles of scientific integrity.

Author Contributions

The author single-handedly designed, conducted, and analyzed the study and prepared the report for this article. I have reviewed and approved the final version of the article and agreed to its publication.

Conflict of Interest

I declare that there is no conflict of interest regarding the publication of this manuscript.

Funding

This research did not receive any specific grant, financial support, or funding from any public, commercial, or non-profit funding agencies.

Artificial Intelligence (AI) Usage Disclosure

During the preparation of this manuscript, artificial intelligence tools may have been used solely for limited purposes such as language editing, translation assistance, and stylistic improvement. Any AI-assisted translations or language corrections were carefully reviewed and verified by the author. Artificial intelligence tools were not used to generate the core scientific content, research design, analysis, or scholarly conclusions. All academic responsibility for the content of the manuscript rests entirely with the author.

Copyright and Permissions

I confirm that all necessary permissions for copyrighted materials have been obtained where required and that the manuscript does not violate any intellectual property rights.

Author Approval

I confirm that they have read and approved the final version of the manuscript and consent to its submission and publication.

ETİK BEYANLAR

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu makalenin özgün bir çalışma olduğunu ve bilimsel araştırma ve yayın etiği ilkelerine uygun olarak hazırlandığını beyan ederim. Makale daha önce herhangi bir yerde yayımlanmamış olup başka bir dergide değerlendirme sürecinde değildir.

Çalışmada kullanılan tüm kaynaklar akademik kurallara uygun biçimde atıflanmıştır. Çalışmanın intihal, veri uydurma, veri tahrifi veya manipülasyon içermediğini; araştırma bulgularının bilimsel dürüstlük ilkelerine uygun şekilde sunulduğunu beyan ederim.

Yazar Katkısı

Çalışmanın tasarlanması, yürütülmesi, analizi ve makalenin raporlama aşamasını tek başına yürütmüştür. Makalenin son hâlini okuyup onayladım ve yayımlanmasını kabul ettim.

Çıkar Çatışması

Bu makalenin yayımlanmasına ilişkin herhangi bir çıkar çatışması bulunmadığını beyan ederim.

Finansal Destek

Bu araştırma herhangi bir kamu kurumu, ticari kuruluş veya kâr amacı gütmeyen kuruluş tarafından finansal olarak desteklenmemiştir.

Yapay Zekâ Kullanım Beyanı

Makalenin hazırlanması sürecinde yapay zekâ araçlarından yalnızca dil düzenleme, çeviri desteği ve anlatım iyileştirmesi amacıyla sınırlı ölçüde yararlanılmıştır. Yapay zekâ araçları tarafından yapılan çeviri ve dil düzenlemeleri tarafımdan dikkatle kontrol edilmiştir. Yapay zekâ araçları çalışmanın bilimsel içeriğinin, araştırma tasarımının, analizlerinin veya akademik sonuçlarının oluşturulmasında kullanılmamıştır. Makalenin içeriğine ilişkin tüm akademik sorumluluk bana aittir.

Telif Hakları ve İzinler

Telif hakkı gerektiren materyaller kullanılmışsa gerekli izinlerin alındığını ve çalışmanın herhangi bir fikrî mülkiyet hakkını ihlal etmediğini beyan ederim.

Yazar Onayı

Makalenin son hâlini okudum, onayladım ve yayımlanmasını kabul ettiğimi beyan ederim.